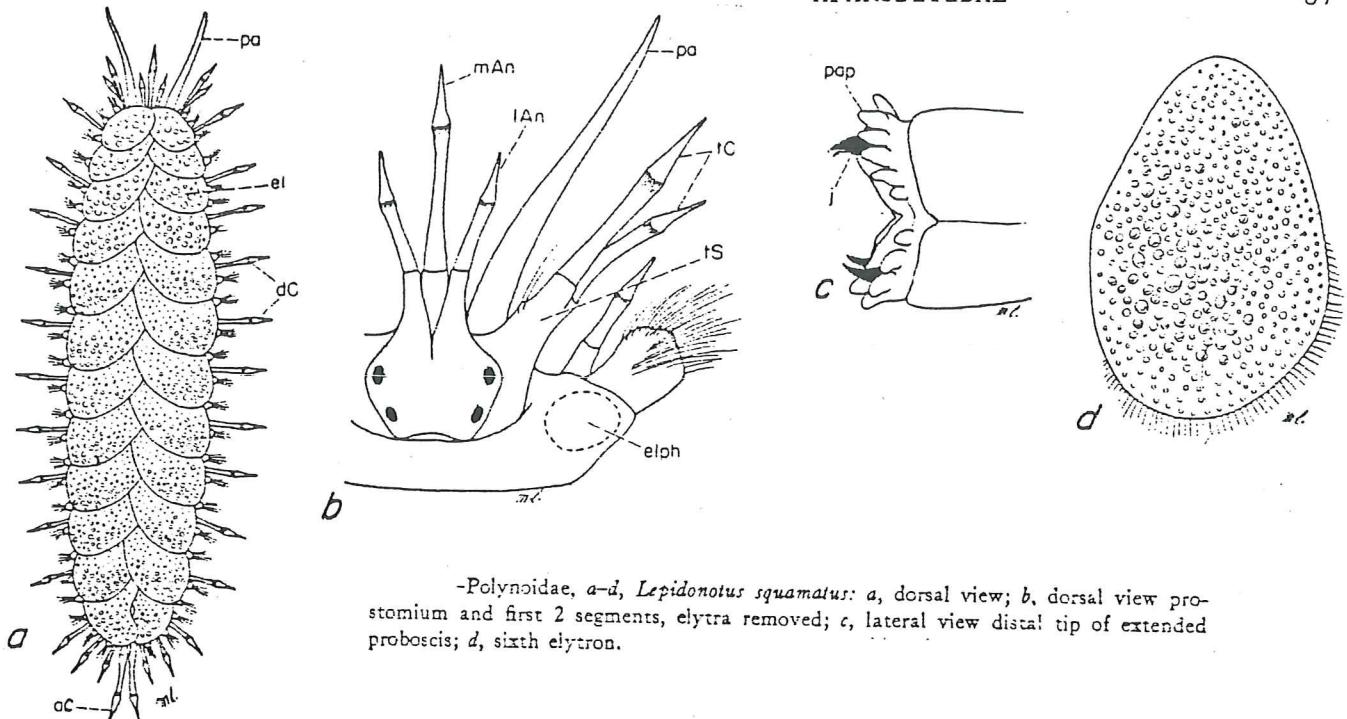

LYKILL AÐ BURSTAORMUM (POLYCHAETA) Á FJÖRUM OG GRUNNSÆVI

1. Bakið meir eða minna hulið hreisturskjöldum (og stundum burstamottu).

APHRODITIDAE

37

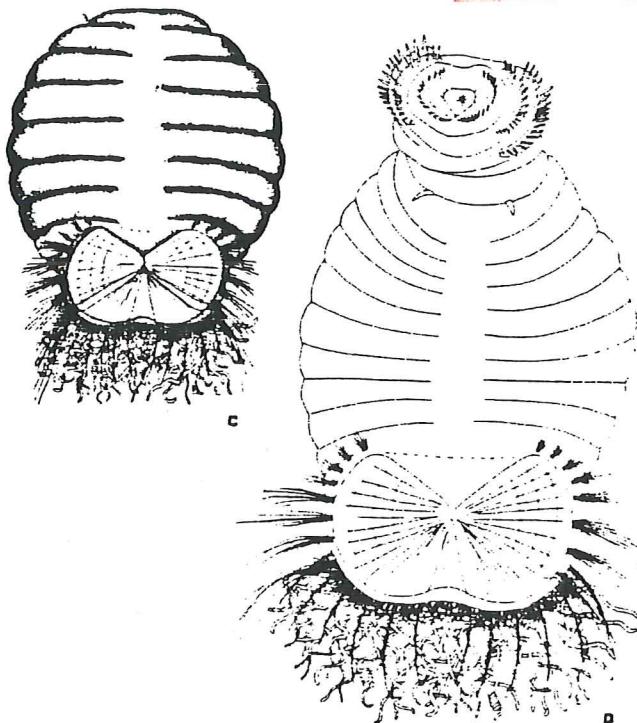

-Polynoidae, a-d, *Lepidonotus squamatus*: a, dorsal view; b, dorsal view proctostomium and first 2 segments, elytra removed; c, lateral view distal tip of extended proboscis; d, sixth elytron.

Engir hreisturskildir

2

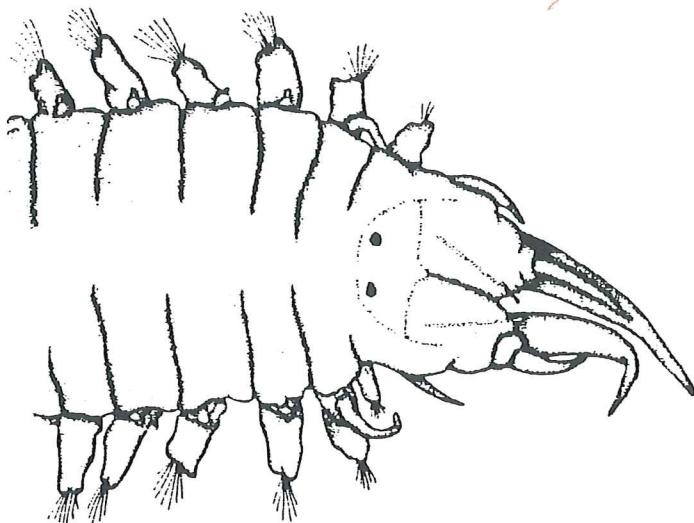
2. Stór kitínskjöldur undir afturenda.

STERNASPIDAE *Sternaspis scutata*

Enginn slikur skjöldur.

3

3. Haus horfinn í 1. lið, fyrstu fóttotur vita beint fram (3 pör fálmanga, stangir, 4 kjálkar).
 PISIONIDAE *Pisione remota*

Haus myndar framenda.

4

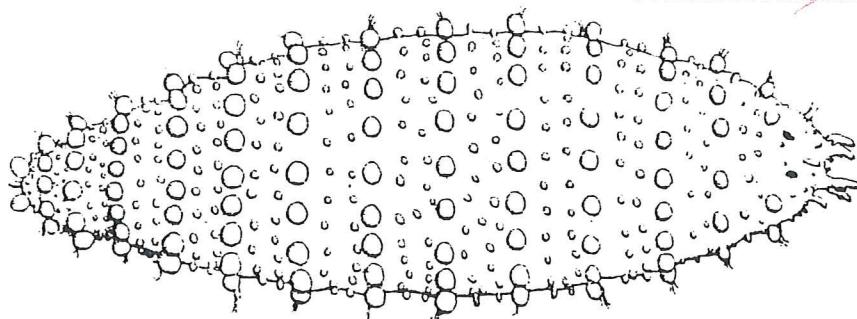
4. Greinilegir fálmrarar fram úr haus.
 Engir fálmrarar fram úr haus (en stundum pöruð "horn"), oft sérhæfðir angar eða burstar á framenda.

5

16

5. Haus ógreinilegur. Húð þakin vörtum í 2 eða fleiri rösum.
 SPHAERODORIDAE

44

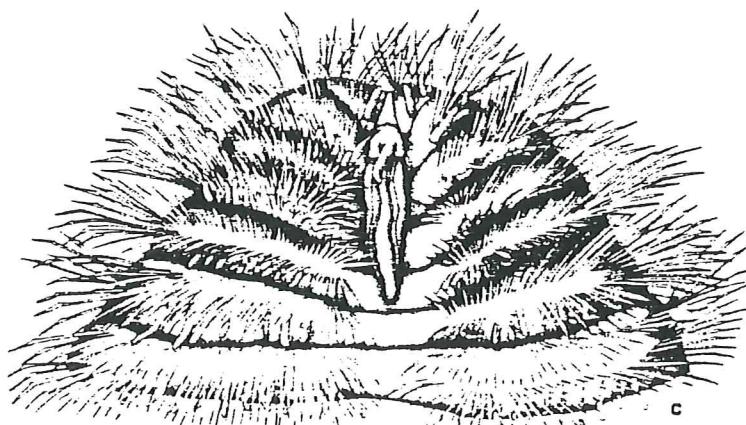

Haus greinilegur.

6

6. Baklægir burstar mynda þvergarða á baki.

7

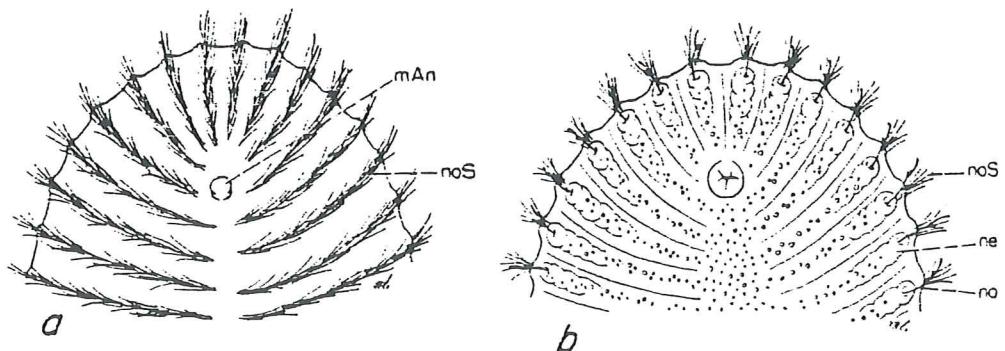

Baklægir burstar mynda ekki þvergarða.

8

7. Kviðburstar samsettir. Engin tálkn. Breiðir flatir ormar.

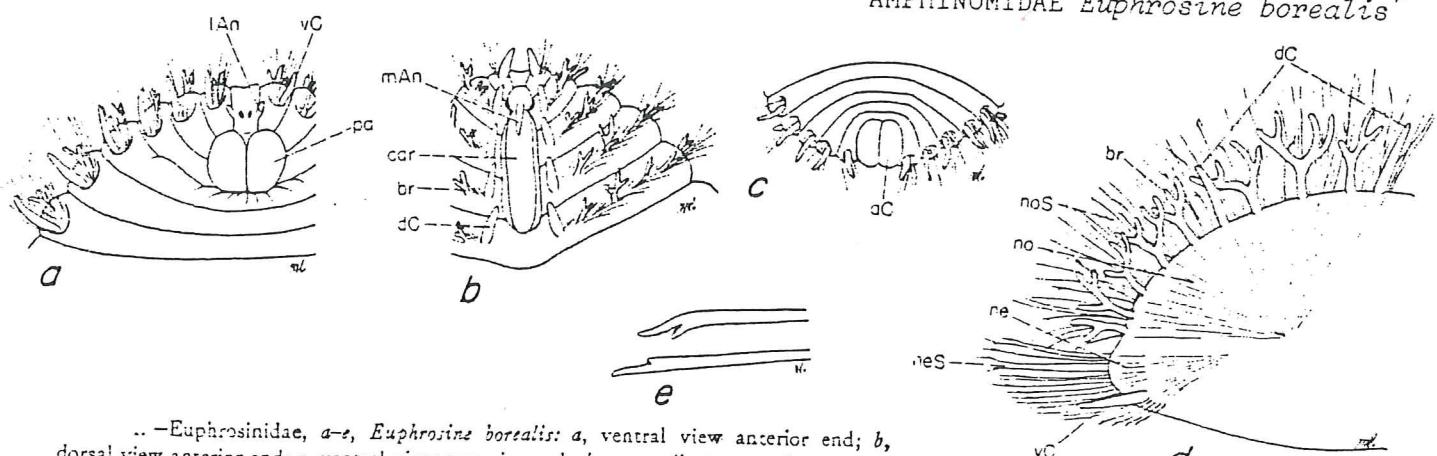
SPINTHERIDAE *Spinther citrinus*⁺

Spintheridae, *Spinther citrinus*: a, dorsal view anterior end; b, ventral view anterior end.

Kviðburstar ósamsettir. Tálknaraðir milli burstaraða.

AMPHINOMIDAE *Euphrosine borealis*⁺

—Euphrosinidae, a-e, *Euphrosine borealis*: a, ventral view anterior end; b, dorsal view anterior end; c, ventral view posterior end; d, parapodium, posterior view; e, notosetae.

8. Burstar holir innan. Tálkn kvíslgreind.

AMPHINOMIDAE *Paramphinema pulchella*.

Burstar ekki holir. Tálkn ekki kvíslgreind eða vantar.

9

9. Án þreifara.

Með þreifara.

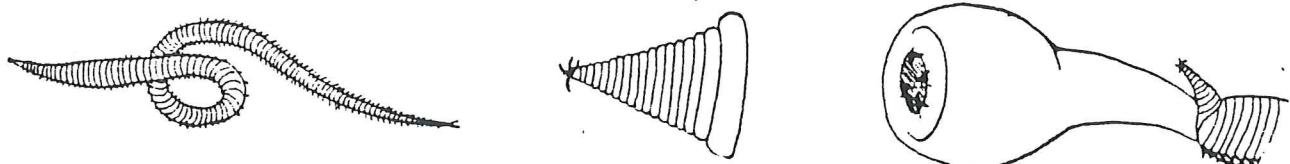
10

14

10. Haus langur, keilulaga, oft liðaður, tvö fálmrapör mynda kross á framenda.

GLYCERIDAE

45

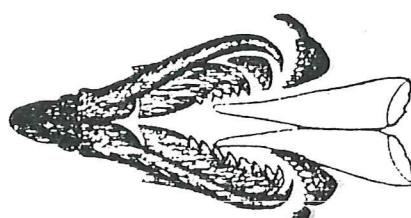

Haus minna en helmingi lengri en breiður, aldrei liðaður, fálmrar með ýmsu móti.

11

11. Með kjálka sem eru samsettir úr mörgum plötum. EUNICIDAE

46

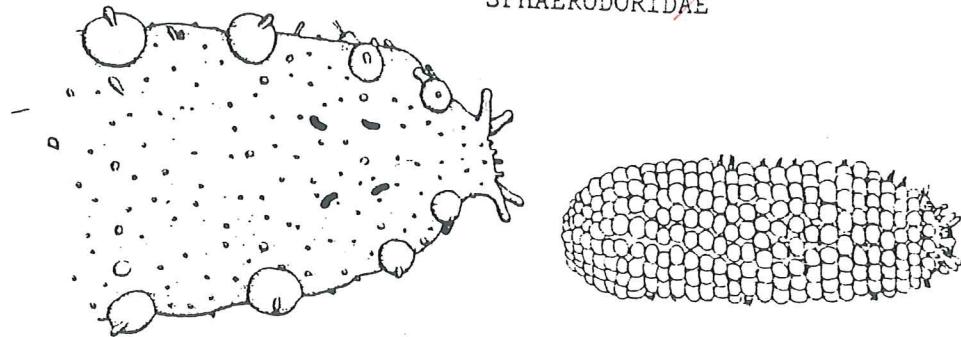
Án kjálka.

12

12. Vörtur á baki; 2-3 pör af fálmurum og 1 miðlægur fálmari.

SPHAERODORIDAE

44

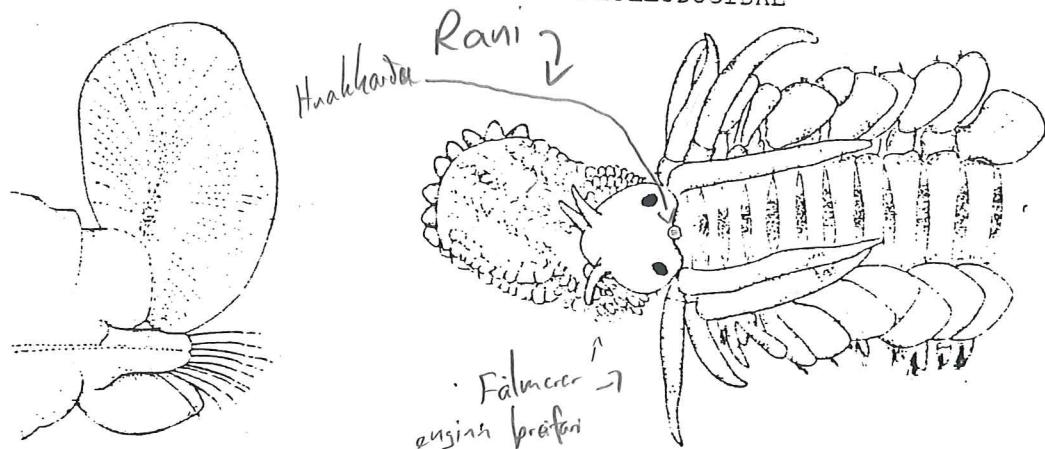
Engar vörtur á baki.

13. Baklægir angar breiðir, bleðil- eða lauflaga, fóttotur eingreindar, burstar samsettir.

PHYLLODOCIDAE

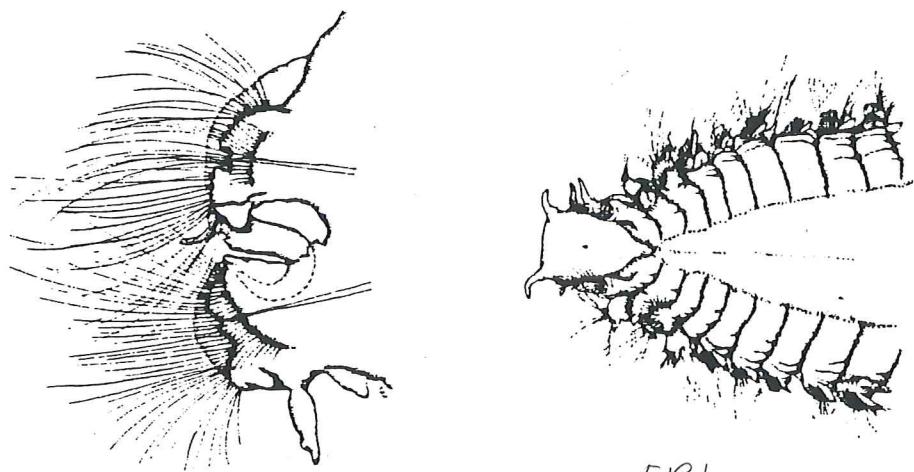
13

51

Baklægir angar þráslaga; fóttotur tvígreindar, angar (tálkn) milli baktotu og kviðtotu, allir burstar ósamsettir. NEPHTYIDAE

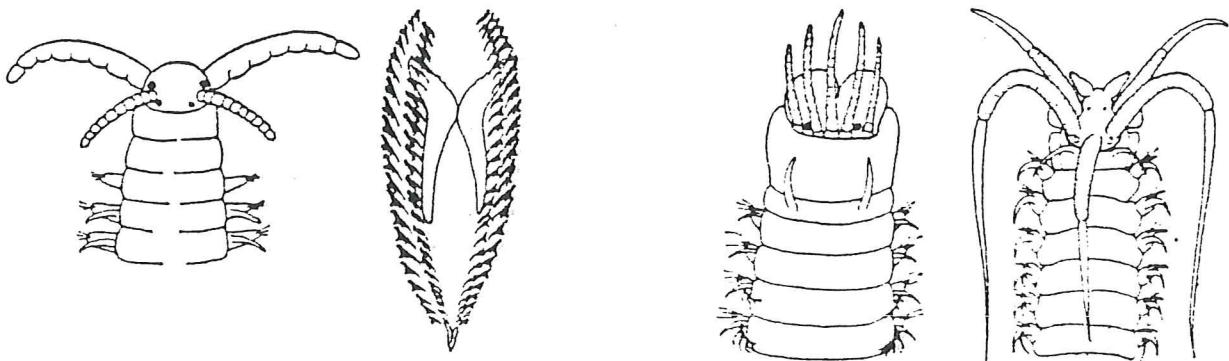
63

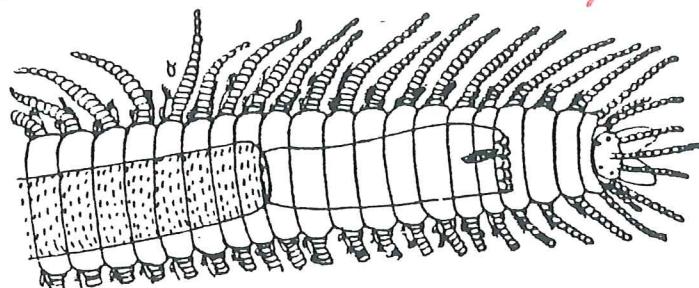

14. Þrififarar óliðskiptir, með samsetta kjálka.

ER!
EUNICIDAE

45

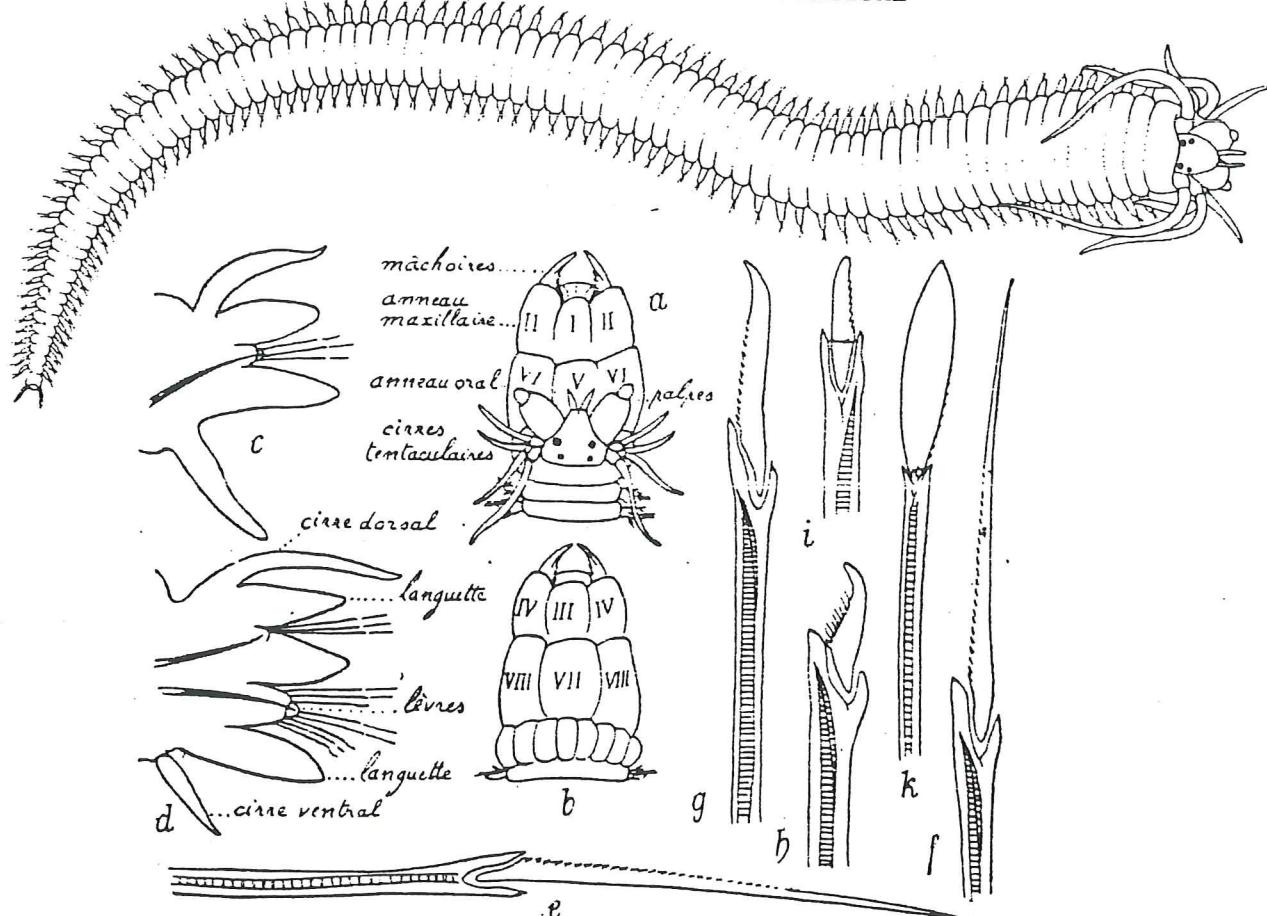
Preifarar tvíliða, kjálkar ekki samsettir úr mörgum plötum, án kirtlamaga.

15

15. Paraðirkjálkar og tannörður eða separ á koki. Fóttotur alltaf tvigreindar.

NEREIDAE

77

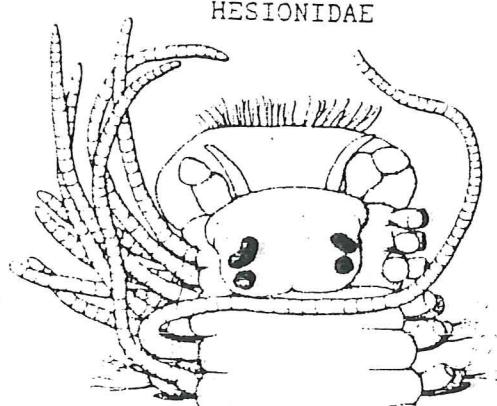
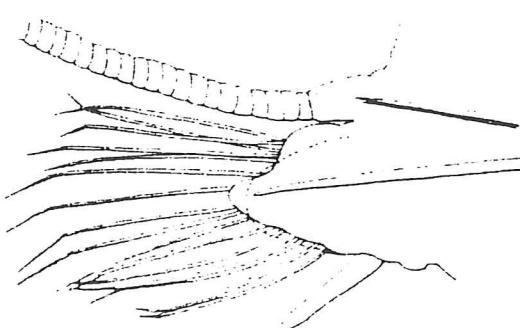

— *Nereis*: a, b, tête et trompe extroversée, face dorsale et face ventrale. Les chiffres romains indiquent l'ordre des groupes de paragnathes; c, 1er parapode séti-gére, uniramé, de *Nereis rava*; d, un parapode moyen; e, soie en arête homogomphe; f, soie en arête hétérogomphe; g, soie à longue serpe hétérogomphe des premiers séti-gères; h, soie à serpe hétérogomphe; i, soie dorsale à serpe homogomphe; k, soie natatoire d'*Heteronereis*.

Engir paraðir kjálkar (en stundum ópóruð, baklæg tönn), engar tannörður eða separ á koki, fóttotur oftast eingreindar eða hálfvígrevindar.

HESIONIDAE

82

16. Haus og munnliður án nokkurra lima (stundum "horn" eða hnakkafálmari).
Haus og munnliður með sérhæfða anga eða bursta.

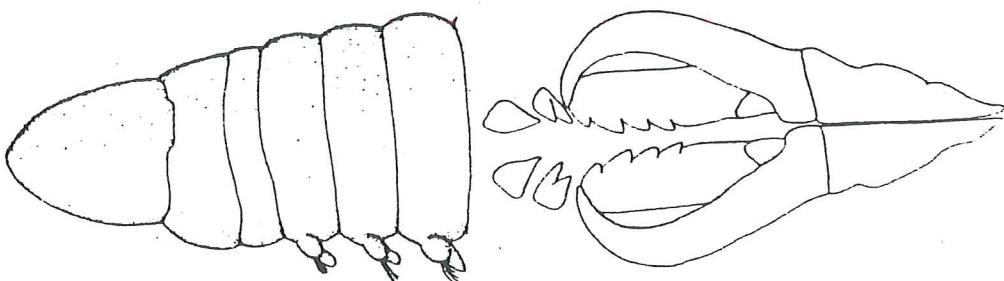
17

28

17. Með samsetta kjálka.

EUNICIDAE (LUMBRINERINAE)

46

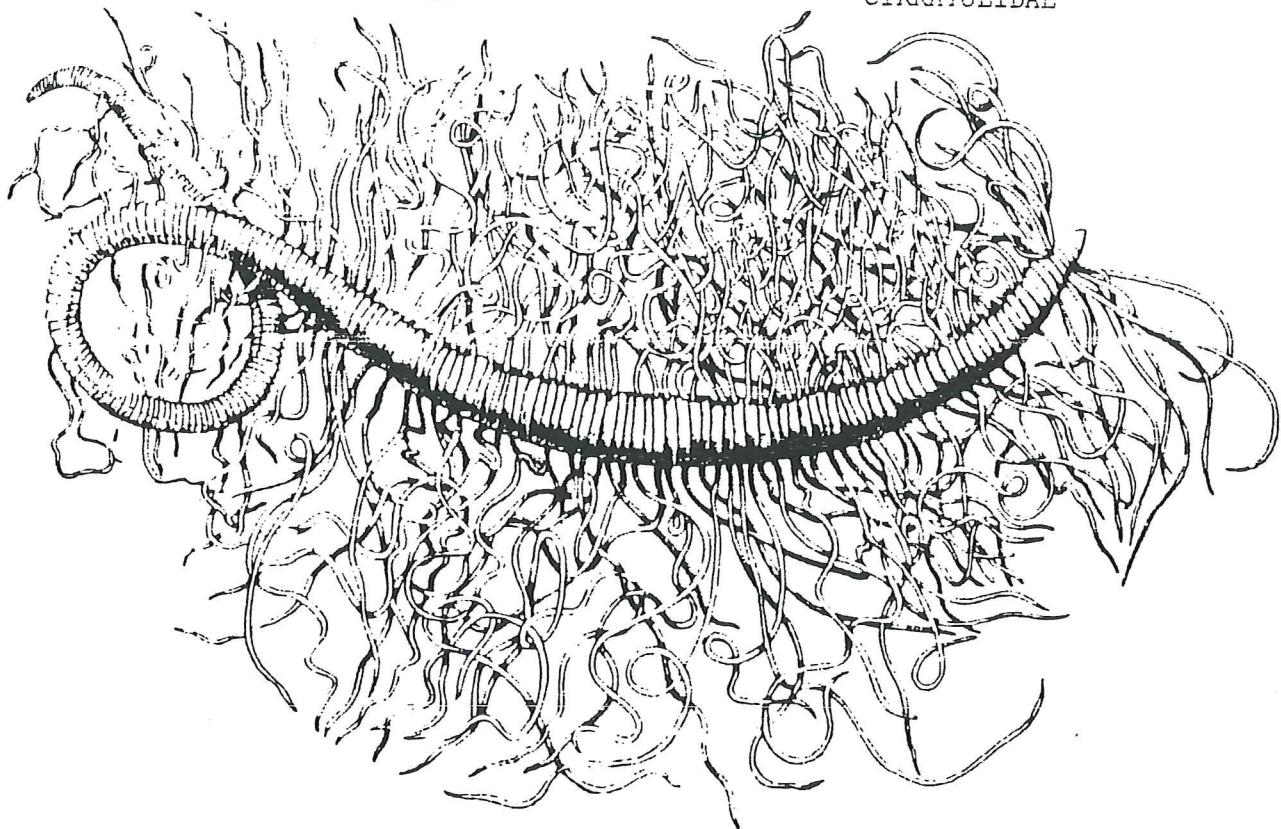
Án kjálka.

18 L

18. Paraðir þráðlaga angar á fremstu liðum aftan munnliðs, langir
þræðir aftur eftir bol.

CIRRATULIDAE

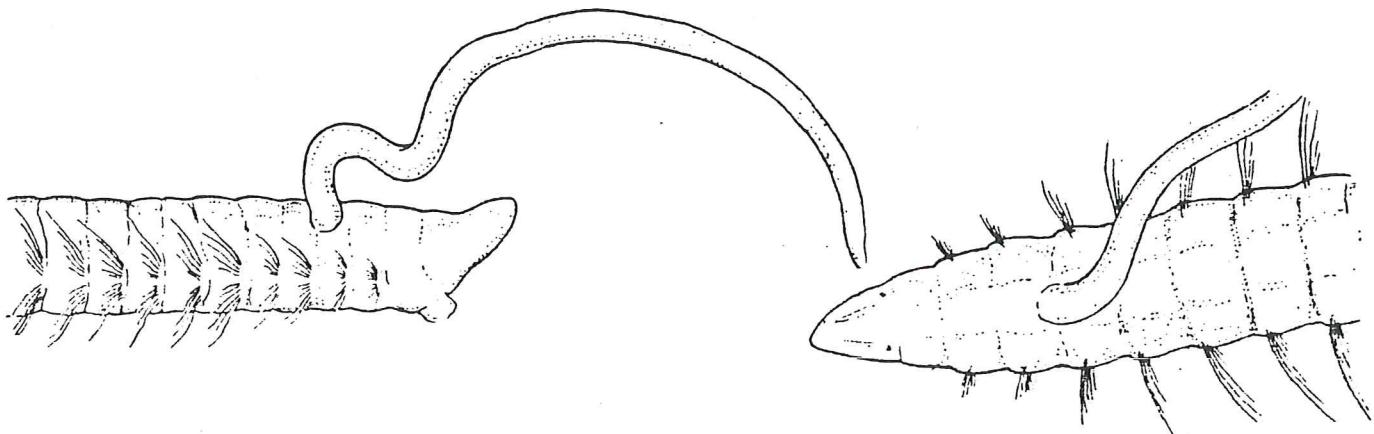
87

Engir paraðir þráðangar á fremstu liðum.

19

19. Óparaður þráðangi ofan á 2. eða 3. burstalið. COSSURIDAE *Cossura longocirrata*

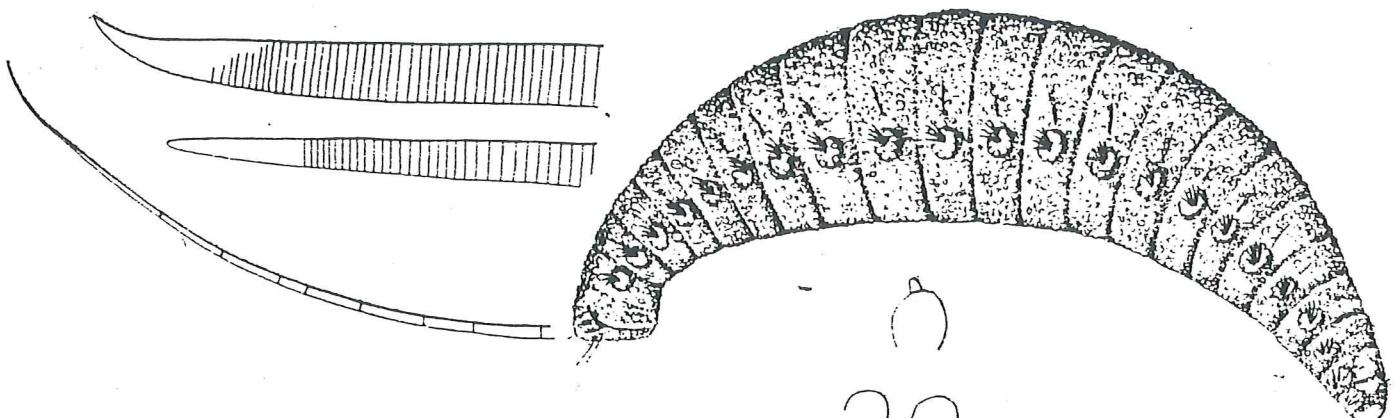
Engir þráðlaga angar á fremstu liðum.

20

20. Fóttotur vantar að mestu, burstar virðast vaxa beint úr bol, sumir burstar hólfatíðir eða með hringjum, húð vörtótt eða sepótt.

FLABELLIGERIDAE

89

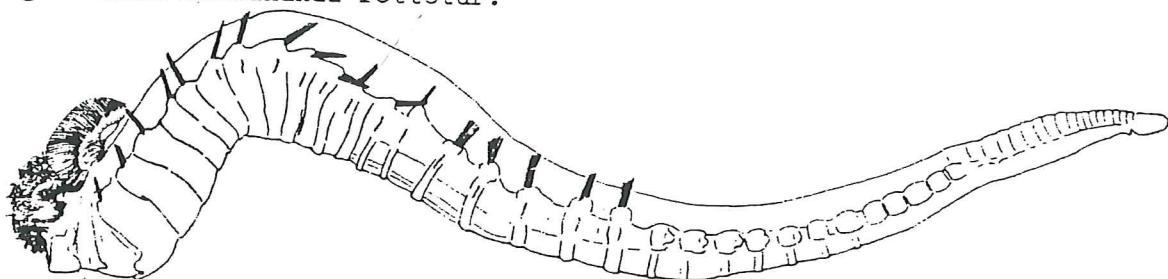

Fóttotur þroskaðar eða sjást a.m.k. sem lágir garðar, burstar vanalega fjölbreyttir að gerð.

21

21. Bolur skipist í tvö svæði (frambol og afturbol) með mismunandi bursta og stundum mismunandi fóttotur.

22

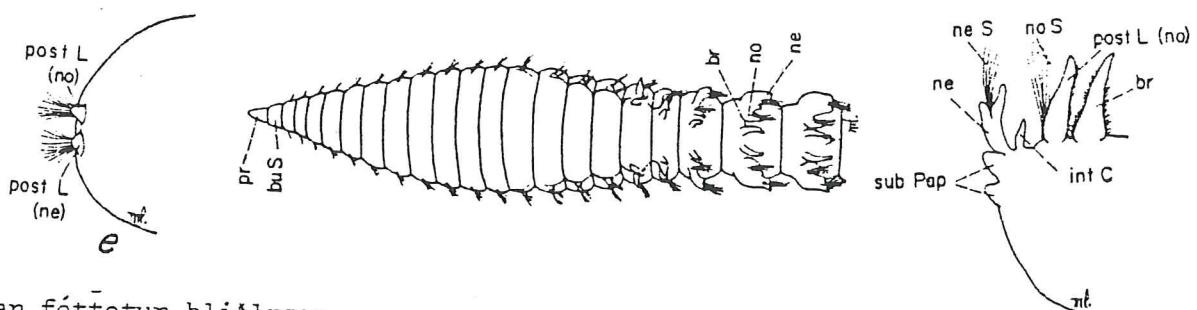
Bolur ekki greinilega tvískiptur.

24

22. Frambolsfóttotur hliðlægar, bæði baktotur og kviðtotur afturbols eru baklægar.

ORBINIIDAE

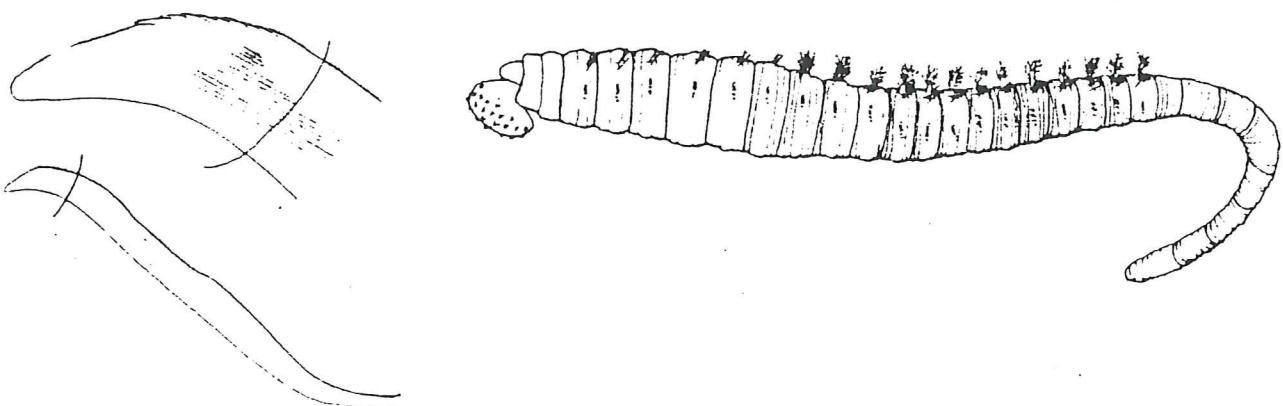
94

Allar fóttotur hliðlægar.

23

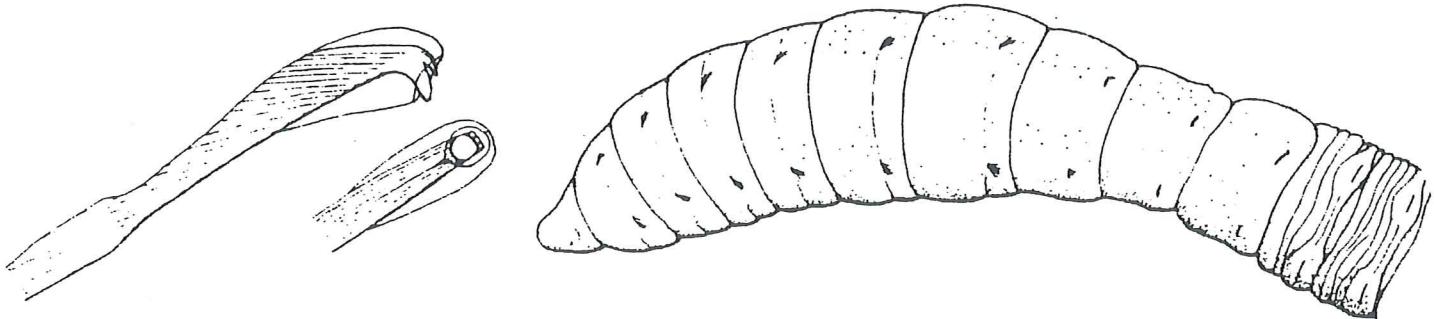
23. Tálkn margkvíslgreind, einfaldiir krókburstar. ARENICOLIDAE *Arenicola marina*

Tálkn vantar eða eru lítil og einföld, tenntir krókburstar
með hettu.

CAPITELLIDAE

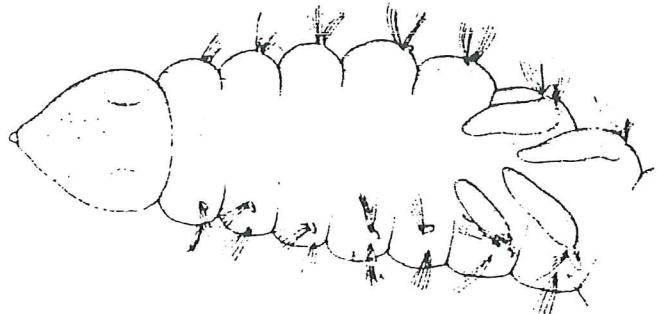
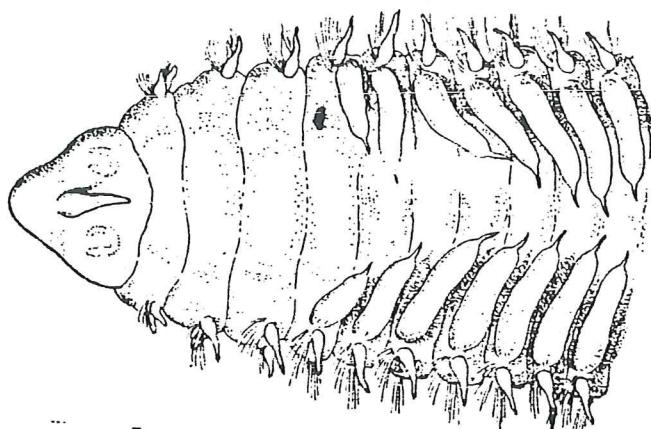
96

24. Tálkn á allt að 15-20 liðum, frá 4.-7. burstalið (stundum 1
miðlægur fálmari á haus)

PARAONIDAE

98

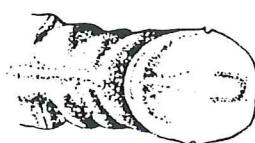
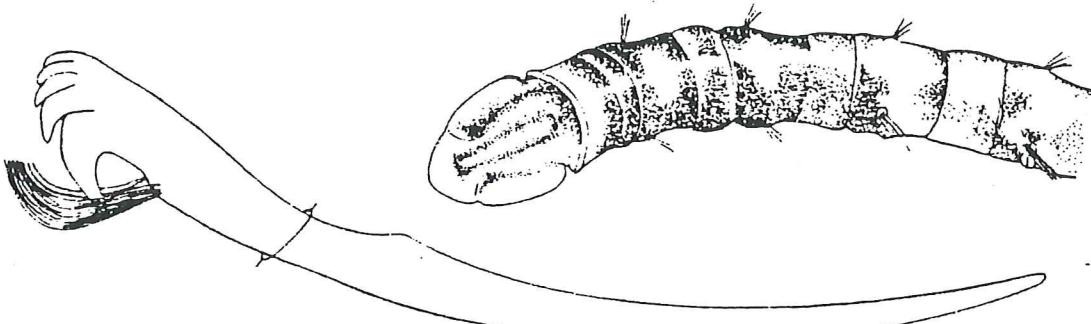
Tálkn vantar, eða raðast öðru vísí.

25

25. Engin tálkn, tenntir krókburstar án hettu, liðir mjög langir,
haus myndar oft skásetta skífu venjulega með 2 langskorum að
ofan; langir og mjóir pípuormar.

MALDANIDAE

101

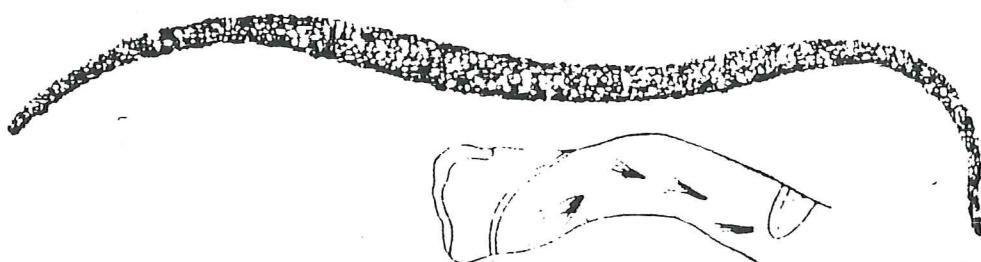
Með eða án tálkna, án tenntra krókbursta.

26

26. Langir, mjóir ormar, bundnir spindillaga sandpípum. Krókburstar
einfaldir, tvíyddir.

OWENIIDAE

109

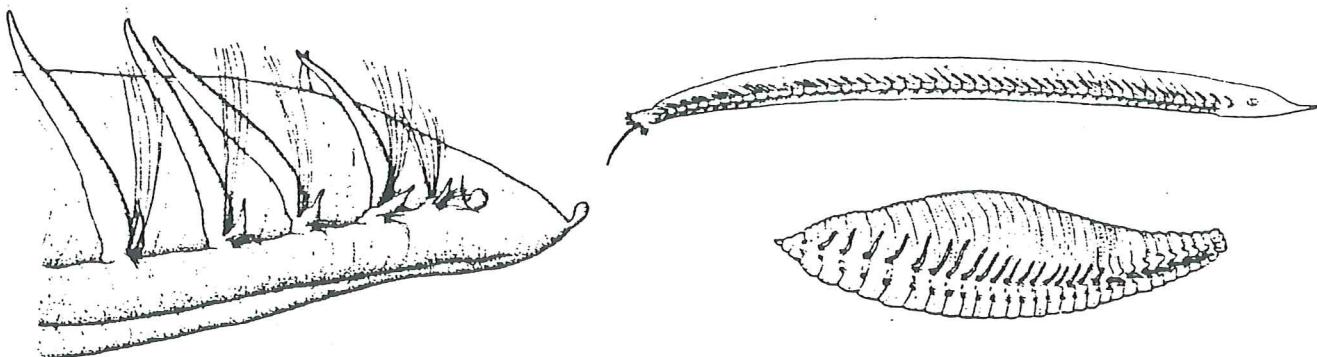

Stuttir eða spindillaga ormar. Ekki í sandpípum. Engir krókburstar.

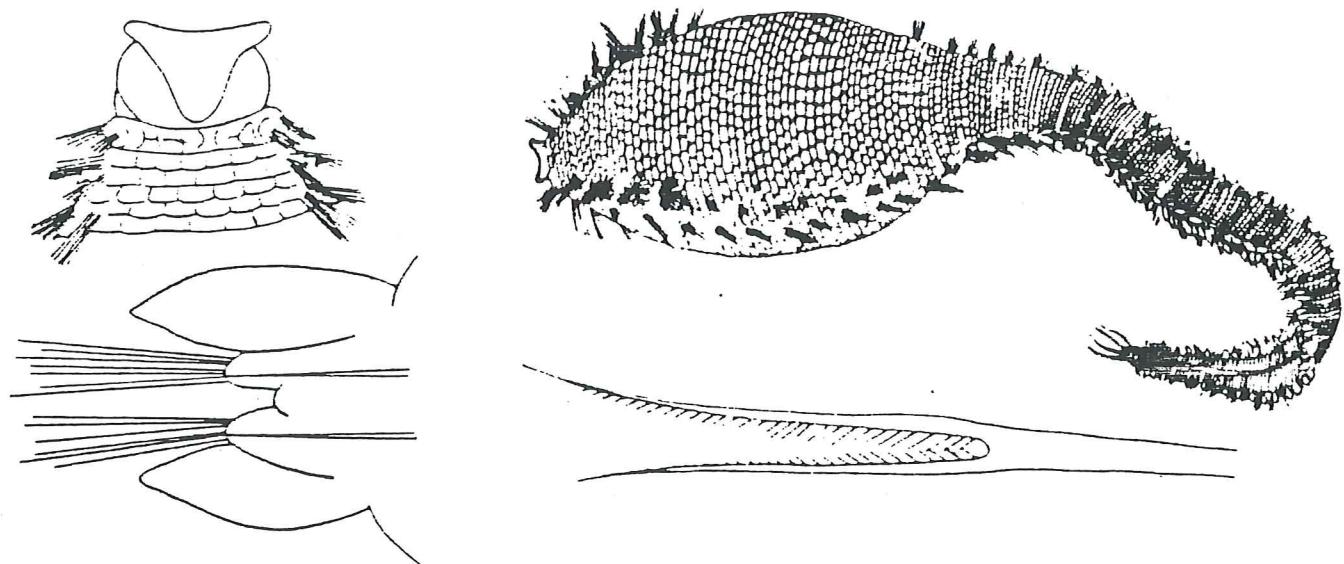
27

27. Framendi keilulaga, yddur; einföld tálkn aftur eftir bol, allir burstar einfaldir og hárlaga. OPHELIIDAE

110

Framendi T-laga, kvislgreind tálkn nærri framenda, burstar einfaldir og kvíslskiptir. SCALIBREGMIDAE *Scalibregma inflatum*⁺

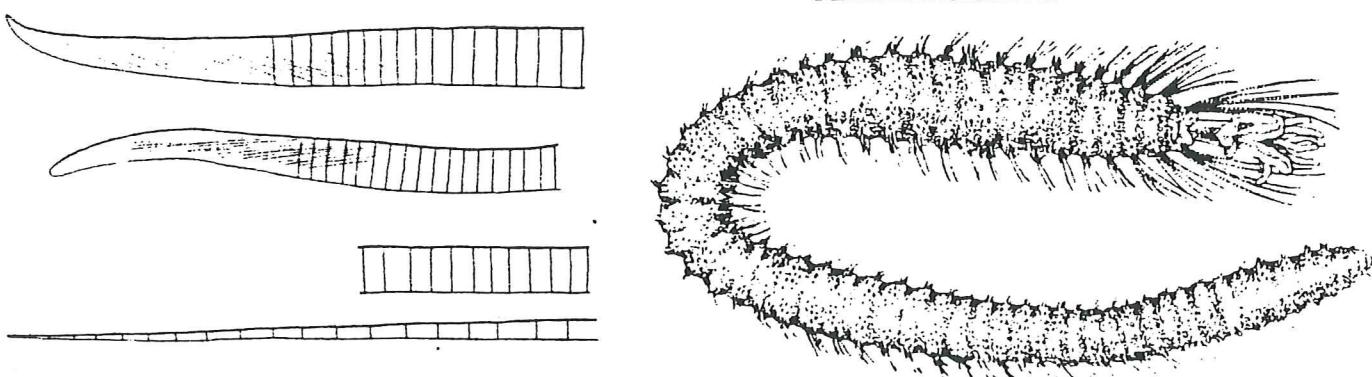
28. Framstæðir burstar á haus.
Engir burstar á haus.

29
31

29. Framstæðir burstar mynda trekt eða búr. Hárburstar með hringjum.

FLABELLIGERIDAE

89

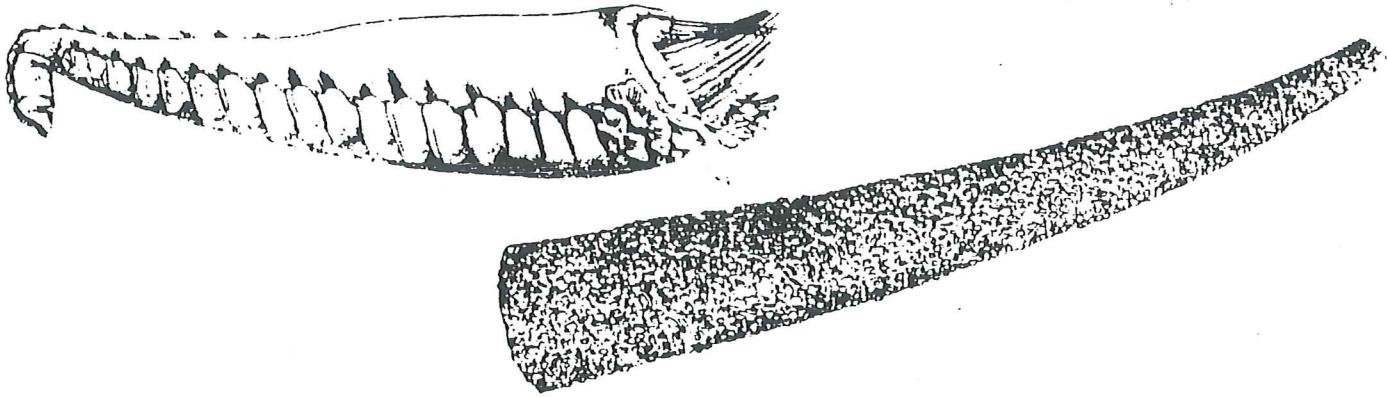
Framstæðir burstar mynda ekki trekt. Hárburstar hringjalausir.

30

30. Framstæðir burstar (paleæ eða pálburstar) mynda nær samféllda röð framan á haus. Afturbolur mjög stuttur og flatur. Pípan laus frá botni, samlímd úr sandkornum, myndar langa keilu.

PECTINARIIDAE

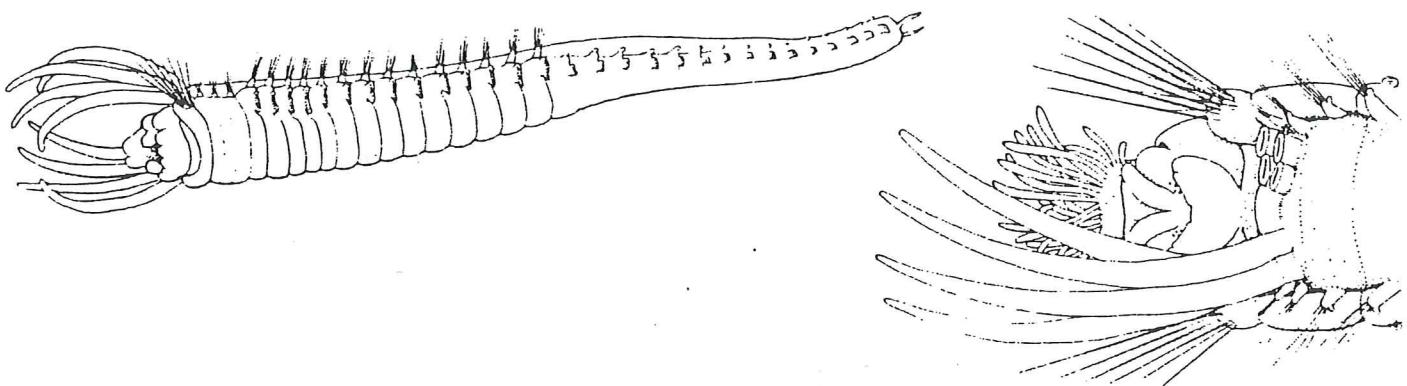
113

Framstæðir burstar í tveimur alveg aðskildum knippum. Afturbolur langur. Pípan botnföst, laus í serí.

AMPHARETIDAE

115

31. Haus mjög umbreyttur (þráðangar eða geislatrekt), oft samvaxinn munnlið.

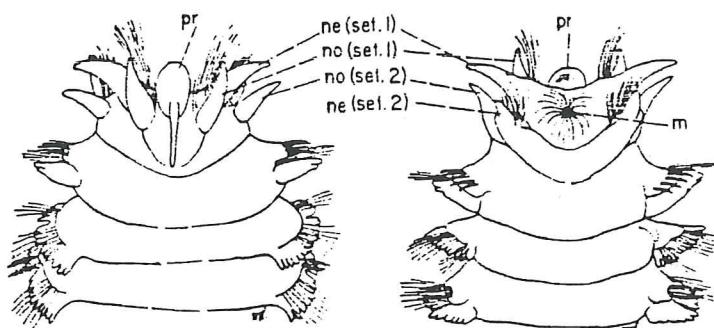
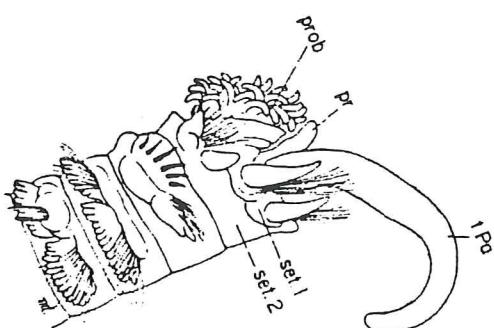
34

Haus yfirleitt greinilega afmarkaður; paraðir, langir þreifarar á munnlið (ath.: þreifarar detta oft af).

32

32. Burstar og keilulaga totur fyrstu 2 liða vita fram, sitt hvoru megin við haus.

TROCHOCHAETIDAE *Trochochaeta multisetaea*

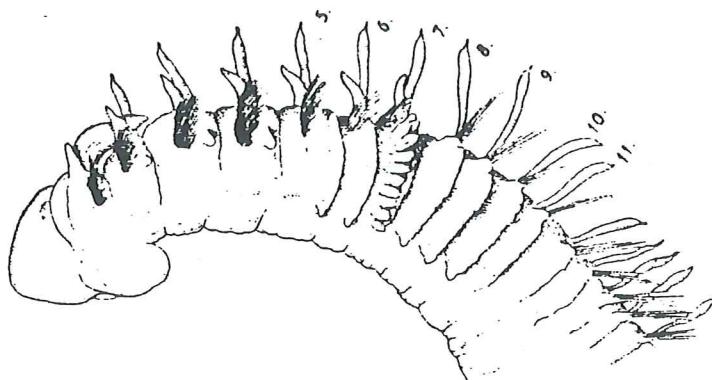

Fyrstu tveir burstaliðir ekki umbreyttir.

33

33. Kviðtota 7. burstaliðar grófsagtennt.

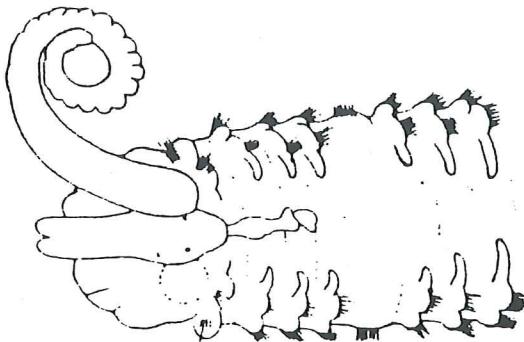
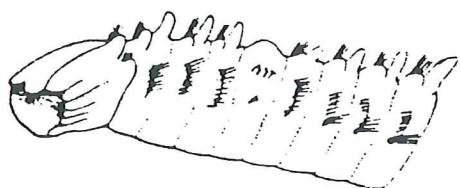
APISTOBANCHIDAE *Apistobranchus tullbergi*

Kviðtota 7. burstaliðar ekki tennt.

SPIONIDAE

120

34. Hausinn með mörgum, löngum þráðöngum (leðjuður). Tálkn
oft á fyrstu liðum.

35

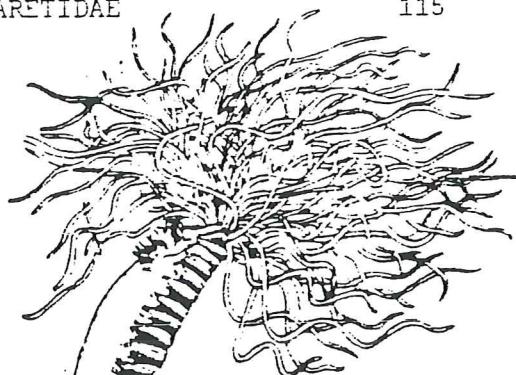
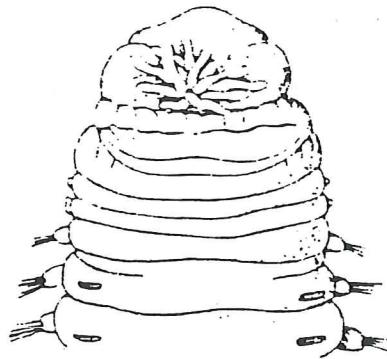
Hausinn kryndur trekt úr stinnum, fjaðurskiptum geislum (svifætur).
Engin tálkn.

36

35. Þráðangar (stundum nöbböttir) geta dregist inn í munn.

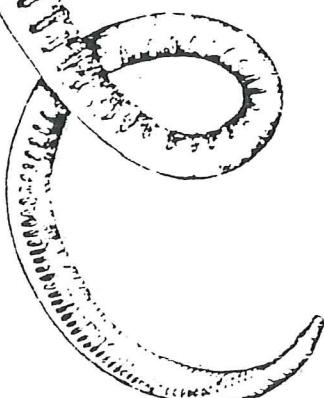
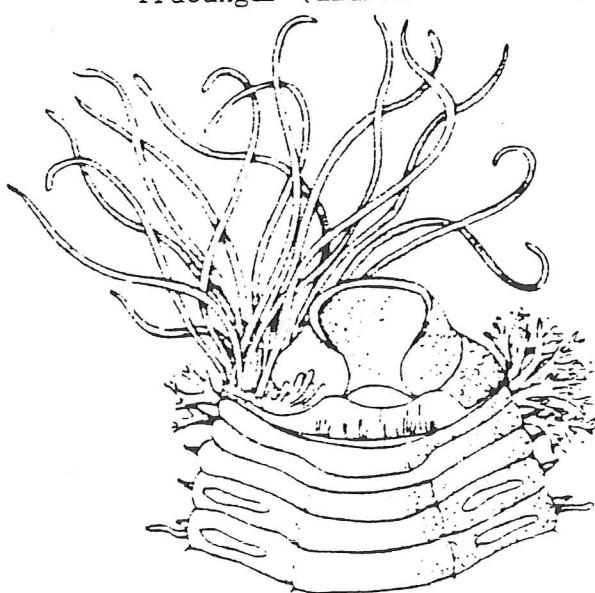
AMPHARETIDAE

115

Þráðangar (aldrei nöbböttir) dragast ekki inn í munn.

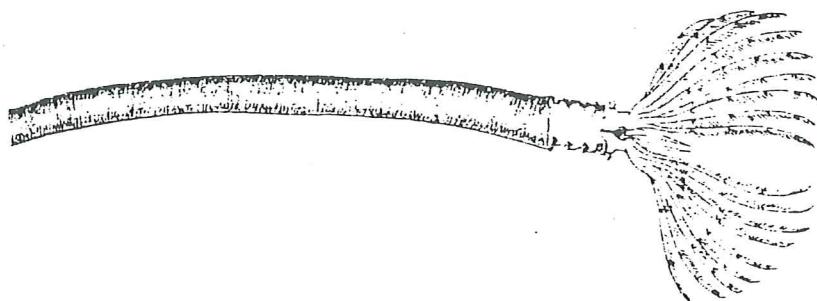
TEREBELLIDAE 138

36. Pípan leðju- eða sandborin. Engin loka.

SABELLIDAE

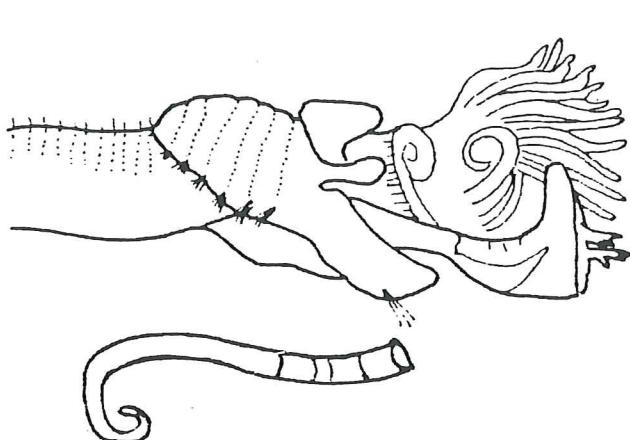
150

Pípan úr kalki. Oftast með loku.

SERPULIDAE

159

37. APHRODITIDAE

Með samsetta kviðtotubursta. Hreisturskildir á hverjum lið
á afturhluta. SIGNALIONINAE⁺ *Pholoe minuta*
Allir burstar ósamsettir. Hreisturskildir og baktotuangular á víxl.

38

38. Engir kjálkar. Einn miðlægur fálmari. Baklægir burstar bæði grófir
(broddlaga) og hárfínir. APHRODITINAE
Fjórir kjálkar, 3 fálmarar. Baklægir burstar ekki umbreyttir.

39

POLYNOINAE⁺

40

39. Hárfínir burstar mynda samfellda mottu ofan á hreisturskjöldum.
Baklægir broddar með hliðartönn eða dúsk, en aldrei með agnhöld.
Aphroditiza aculeata
Hreisturskildir sjást vel. Sumir baklægir burstar með agnhöld.
Laetmonice filicornis

40. Engin hliðarhorn framan á haus. Hliðarfálmarar vaxa fram úr haus
í sömu hæð og miðfálmari. 12 pör hreisturskjalda (kögraðir og alsettir
stórum vörtum, detta sjaldan af. Kviðlægir burstar mun breiðari en
baklægir.) *Lepidonctus squamatus*
Greinileg hliðarhorn fram úr haus. Hliðarfálmarar vaxa út neðan við
miðfálmara. 15 pör hreisturskjalda (detta oft af).

41

41. Fremra augnapar veit niður (sést illa eða ekki ofan frá).
Fremra augnapar veit út og upp (sést jafnvel ofan frá og aftara parið).
Hreisturskildir með stórum eggлага sepum.)

42

43

42. Baktotuburstar einyddir, mjórri en kviðtotuburstarnir. (1-4yddir
nabbar á hreisturskjöldum, sem oftast eru með álímd sandkorn.)
Gattyana cimposa

- Baktotuburstar (einyddir) álika breiðir og tvíyddir kviðtotuburstar.
(Hreisturskildir með litlum einföldum nöbbum, litur afar
breytilegur.) *Harmothoe imbricata* *Harmothoe* sp.
43. Baktotuburstar breiðari en kviðtotuburstar, kviðtotuburstar
einyddir. *Harmothoe (Eunoë) nodosa*
Baktotuburstar ekki breiðari en kviðtotuburstar, kviðtotuburstar
með aukatönn neðan við oddinn. *Harmothoe (Lagisca) extenuata*
44. SPHAERODORIDAE
Bolur ormlaga, burstar ósamsettir. *Sphaerodorum gracile* (= *Ephesia* g.)
Bolur stuttur (oftast eggblað), burstar samsettir.
Sphaerodoridium minutum
= *Sphaerodoropsis minuta*
45. GLYCERIDAE⁺
Fjórir kjálkar, engar tannörður. Fóttotur allar eins, tvigreindar,
bolurinn skiptist ekki í ólika hluta. *Glycera capitata*
Tveir kjálkar, röð V-laga tannarða á ranahlið. Bolurinn skiptist í
frambol með eingreindar fóttotur og afturbol með tvigreindar totur.
Goniada maculata
46. EUNICIDAE⁺
Engir fálmrarar eða þreifarar. LUMBRINERINAE 47
Fálmrarar og þreifarar. 48
47. LUMBRINERINAE
Stangir svartar, burstar dökkir í grunninn. *Lumbrineris fragilis* *Lumbrineris* sp.
Stangir gular, burstar ljósir. *Lumbrineris impatiens*
48. Efri kjálkar samsettir úr mörgum plötum í 2 eða 4 langröðum.
Tveir fálmrarar, tveir sívalir þreifarar. DORVILLEINAE 49
Efri kjálkar úr 4-5 pöruðum plötum.
Þreifarar hnúðlag (lágir púðar). 50
49. DORVILLEINAE
Þreifarar og fálmrarar örsmáir. Tannplötur efri kjálka í tveim
röðum. *Ophryotrocha puerilis*
Þreifarar allstórir, fálmrarar liðaðir. Tannplötur í 4 röðum.
Dorvillea caeca
50. Sjö fálmrarar (og 2 fálmangar á 2. burstalausum lið), 5 aftari
fálmararnir á liðuðum stilkum. ONUPHINAE *Onuphis conchyloga*
Fimm liðaðir en stilklausir fálmrarar (og 2 fálmangar á 2.
burstalausum lið). EUNICINAE *Eunice pennata*
51. PHYLLODOCIDAE
2 pör fálmanga á fyrsta lið. *Eteone* 52
4 pör fálmanga á 3 fyrstu liðum (sem stundum eru samvaxnir að nokkru). 55
52. *Eteone*
Rani með smábroddum. Baklægir fálmangar tvöfalt lengri en breidd
fyrsta liðar *Eteone (Mysta) barbata*
Rani sléttur eða með mjúkum sepum. Fálmangar a.m.k. helmingi styttri
en breidd fyrsta lið. 53
53. Baklægar blöðkur (nærri miðju) greinilega ósamhliða, breidd allt að
2½ lengd. 2. liður með fáa eða enga bursta. Kviðlægur fálmangi greinilega
lengri en sá baklægi. *Eteone spetsbergensis*
Baklægar blöðkur nær samhliða. Margir burstar á öðrum lið.
Kviðlægur fálmangi jafnlangur eða styttri en sá baklægi. 54

54. Baklægar blöðkur a.m.k. jafnlangar og þær eru breiðar. Kviðlægar blöðkur ekki lengri en fóttotur. *Eteone longa*
Baklægar blöðkur nokkru breiðari en þær eru langar. Kviðlægar blöðkur lítið eitt lengri en fóttotur. *Eteone flava*
55. Fjórir fálmrarar. *Phyllodoce*
Fimm fálmrarar. *Eulalia* 56
61
56. *Phyllodoce*
Án hnakkaörðu (nuchal papilla). Ranasepar óreglulega dreifðir.
Baktotublöðkur breiðhjartalaga, kviðtotublöðkur breiðávalar.
Með hnakkaörðu. Ranasepar í röðum. *Phyllodoce (Genetyllis) lutea* 57
57. Haus endar að aftan í mjórri totu, sem nær aftur á samvaxinn 1.+2. lið og endar í hnakkaörðu. Baktotublöðkur stórar, nýrlaga.
Hnakkaarða í rauf aftast á á haus, sem er hjartalaga. Fyrstu tveir liðir aðskildir, en fyrsti liður mjög stuttur. (Subgenus *Anaitides*) * *Phyllodoce (Paranaitis) wahlbergi* 58
58. Grunnnhluti rani með 8 langraðir af sepum (4 hvoru megin). (Baktotublöðkur langar og breiðar, hylja bak að mestu. Kviðtotublöðkur breiðar og ávalar.)
Raninn með 12 langraðir af sepum. *Phyllodoce citrina* 59
59. Baktotublöðkur hylja bak mikið til. Kviðtotublöðkur breiðar, enda í mjóum oddi.
Baktotublöðkur ná stutt upp yfir bakið. *Phyllodoce groenlandica* 60
60. Kviðtotublöðkur mjóar, ávalar í endann. (Þrjár deplaraðir langs eftir baki.)
Kviðtotublöðkur mjóar og yddar. *Phyllodoce maculata*
Phyllodoce mucosa
61. *Eulalia*
Fyrsti liður horfinn í 2. lið að ofan. Rani sléttur. Baktotublöðkur hjartalaga.
1. og 2. liður alveg aðskildir. Rani þakinn dreifsettum (diffus)
sepum. *Eulalia (Eumida) sanguinea*
(*Eulalia s. str.*) 62
62. Baktotublöðkur lensulaga. *Eulalia viridis*
Baktotublöðkur langávalir, snubbóttir. *Eulalia bilineata*
63. NEPTYIDAE -Lykill byggður á fóttotum á miðhluta.
Tálkn breið, blaðlaga. (Afturblöðkur styttri en stangarsepar.)
Tálkn sívöl, mjó. *Nephtys paradox* 64
64. Afturblaðka baktotu mjög löng, miklu lengri en stangarsepi.
Afturblaðka baktotu ekki miklu lengri en stangarsepi. 65
67
65. Framblöðkur stórar, tvískiptar. *Nephtys hombergi*
Framblöðkur mjög litlar. 66
66. Stangarsepar örлitið tvískiptir. *Nephtys caeca*
Stangarsepar ávalir, stundum lítið eitt útflattir. 67
67. Stangarsepar tvískiptir, framblöðkur örsmáar. *Nephtys ciliata*
Stangarsepar keilulaga, framblöðkur álika langar og stoðsepar. *Nephtys incisa*

68.	SYLLIDAE		
	Án kviðtotuanga.	<i>Autolytus prismaticus</i> ⁺	
	Með kviðtotuanga.		69
69.	Þreifarar samvaxnir. Fálmarar og angar stuttir, sléttir, flösku- eða kúlulaga, (Afar smávaxnir ormar.)		70
	Þreifarar aðskildir að öllu eða mestu leyti. Fálmarar og angar langir og mjóir.		73
70.	Tvö pör fálmanga (líkjast fálmurum og baktotuöngum, baktotuangar á öllum burstaliðum).	<i>Brania</i>	71
	Eitt par fálmanga.		72
71.	<i>Brania</i>		
	Burstar eintenntir.	<i>Brania limbata</i>	
	Burstar tvítenntir.	<i>Brania clavata</i> (=Grubeosyllis jonsson	
72.	Fálmangar örsmáir, styttri en baktotuangar, fálmarar og baklægir angar sívalir, húð slétt.	<i>Exogone verugera</i>	
	Fálmangar jafnlangir baktotuöngum, fálmarar og baklægir angar flöskulaga, húð vörtótt.	<i>Sphaerosyllis erinaceus</i>	
73.	Fálmarar og baklægir angar ógreinilega liðaðir. Þreifarar samvaxnir í grunninn.	<i>Eusyllis blomstrandi</i>	
	Fálmarar og baklægir angar greinilega liðaðir, þreifarar alveg aðskildir.		74
74.	Allir burstar ósamsettir.	<i>Haplosyllis spongicola</i>	
	Burstar nær allir samsettir.	<i>Syllis</i>	75
75.	1-2 samsettir burstar í hverri fóttotu með lengri broddlið en hinir. Baktotuangar samsettir úr ca. 12 og ca. 20 liðhlutum á víxl. (Einlitrur.)	<i>Syllis cornuta</i>	
	Allir samsettir burstar eins.		76
76.	Baklægir angar langir, samsettir úr 45-50 og 25-30 liðhlutum á víxl. Allir burstar enda í einföldum oddi.	<i>Syllis fasciata</i>	
	Baklægir angar stuttir, venjulega (8)9-12(16) liðhlutar. Burstar á fram- og afturhluta enda í tvöföldum oddi, en einföldum á miðhluta. (Mjóar þverrákir á baki.)	<i>Syllis armillaris</i>	
77.	NEREIDAE		
	Haus klofinn að framan. Kviðtotuangular tvöfaldir. Engar tannörður, engin augu.	<i>Ceratocephale loveni</i>	
	Haus sléttur að framan. Kviðtotuangular einfaldir. Tannörður á rana, fjögur augu.		78
78.	Tannörður kamblaga.	<i>Platynereis dumerilii</i>	
	Tannörður keilulaga.	<i>Nereis</i>	79
79.	Baktota myndar 3 sepa. Baktotuburstar allir homogomph spiniger.		80
	Baktota myndar 2 sepa. Baktotuburstar á mið- og afturhluta bæði homogomph falciger og spiniger.	(<i>Nereis</i> s. str.)	81
80.	Efsti baktotusepi miklu stærri en hinir separnir og myndar stóra blöðku. Engir samvaxnir (ósamsettir) kviðtotuburstar.		
	Allir þrír baktotuseparnir álika stórir. Fáeinir (1-3) samvaxnir (ósamsettir) burstar ofan kviðtotustanga á afturhluta.	<i>Nereis (Neanthes) virgens</i>	
		<i>Nereis (Hediste) diversicolor</i>	

81. Fóttotusepar stuttir, digrir og ávalir. Bolur einlitur.
 Tannörður neðan á munnlægum hring rana (svæði VII-VIII)
 mynda eitt belti, smáminnka aftur á við. *Nereis pelagica*
 Fóttotusepar þríhyrndir, breiðyddir. Bolur venjulega þverrákóttur.
 Tannörður á VII-VIII skiptast í tvennt: einföld röð af stórum
 örðum fremst, breitt belti af litlum örðum aftar.
- Nereis zonata*
82. HESIONIDAE
 Baktotuangular óliðaðir. Fálmarar, þreifarar og angar þráðlaga,
 mjókka fram, ógreinilega afmarkaðir frá skrokk. Tvö augu.
 Afturendi útflattur (dausplata). Örsmáir ormar (innan við 1 cm
 langir). *Microphthalmus aberrans*
 Baktotuangular liðaðir. Preifarar greinilega tvíliða. Fjögur
 augu. Afturendi ekki útflattur. 83
83. Sex fálmangapör.
 Átta fálmangapör. 84
 85
84. Þrír fálmarar. Fóttotur tvískiptar. *Ophiodromus flexuosus*
 Tveir fálmarar. Fóttotur hálfvísískiptar (baktota engin, en
 baklæg stöng og venjulega burstar; kviðtota stór, endar í
 3 sepum). (Dökkgrænar þverrákir á framhluta.) *Nereimyra punctata* (=Castalia p.)
85. Fóttotur tvískiptar (ekki á grunnsævi).
 Fóttotur einfaldar, engin baktota, en baklæg stöng.
 (Einlit, rauðgul á framenda.) 86
Kefersteinia cirrata
86. Tveir fálmarar, og auk þess örsmár nabbi upp úr haus milli augna.
 Liðskipting ógreinileg. Tvöfaldur kjálki. *Leocrates atlanticus*
 Þrír fálmarar. Liðskipting greinileg. Kjálkalaus.
Gyptis rosea
87. CIRRATULIDAE⁺
 Broddlaga burstar mynda kransa á afturbol. Framendi oddmjór.
Chaetozone setosa
 Engir broddakransar á afturbol. Framendi ávalur. 88
88. Eitt par af digrum fálmurum nærri framenda. Fáir (1-8 pör)
 angar (=tálkn) á framhluta. *Dodecaceria concharum*
 Margir fálmþræðir (2-24 pör) á fyrsta burstalið. Mörg þráðlaga
 tálkn aftar. Augu (2-8 pör) í þverröð á haus. *Cirratulus cirratus*
89. FLABELLIGERIDAE
 Kviðlægir burstar samsettir úr tveim hlutum. Ormurinn samgróinn
 hálfgegnsæju, slímkenndu hulstri. *Flabelligera affinis*
 Kviðlægir burstar ósamsettir. Ekkert slímhulstur. 90
90. Fremstu burstar langir og vita fram fyrir hausinn. Langir ormar.
 Fremstu burstar ekki lengri en aðrir burstar. Stuttir, gildir ormar.
Brada 91
 93
91. Kviðlægir burstar mynda þykka brodda (krókbursta).
Pherusa plumosa (=Stylariooides p.)
 Allir burstar hárfínir. 92
92. *Diplocirrus*
 Húðtotur stuttar (lengd um 2X-3X breidd). Hvítleitur.
Diplocirrus glaucus
 Húðtotur mjög langar. Rauðbrúnn. *Diplocirrus hirsutus*

93.	<i>Brada</i> ⁺	Baklægir burstar langir. Húðtotur spenalaga - keilulaga. Baklægir burstar stuttir. Húðtotur hnúðlaga - vörtulaga.	<i>Brada villosa</i> <i>Brada inhabilis</i>	
94.	ORBINIIDAE	Framendi ávalur, hnúðlaga. Framendi keilulaga.	<i>Naineris quadricuspida</i>	95
95.	Kviðtotusepar frambols heilrendir. Kviðtotusepar frambols sagrendir.		<i>Scoloplos armiger</i> <i>Orbinia (Phylo) norvegica</i>	
96.	CAPITELLIDAE	Burstar á 1. lið. Nið frambolsliðir. (Krókburstar byrja á 7. eða 8. burstalið.) Fyrsti liður án bursta. 11-12 frambolsliðir.	<i>Capitella capitata</i>	97
97.	Engir krókburstar á frambol. 11 frambolsliðir skera sig frá afturbolsliðum sem eru með langa þvergarða með krókburstum. Krókburstar byrja á 5.-6. burstalið. 12 frambolsliðir, mörk frambols og afturbols ógreinileg.		<i>Notomastus latericeus</i> <i>Heteromastus filiformis</i>	
98.	PARAONIDAE	Stakur, miðlægur fálmari ofan á haus. Enginn fálmari á haus.	<i>Aricidea suecica</i>	99
99.	Gaffallaga (=lýrulaga) burstar meðal hárbursta á aftari baktotum. Engir kviðlægir krókburstar. Engir gaffalburstar. Kviðlægir krókburstar.		<i>Paraonis lyra</i>	100
100.	Krókburstar hnúðyddir, með hliðartönn. Tvö lítil augu. Tálkn frá 4. burstalið. Krókburstar enda í einföldum oddi. Engin augu. Tálkn frá 6.-7. burstalið.		<i>Paraonis fulgens</i> <i>Paraonis gracilis</i>	
101.	MALDANIDAE ⁺	Kviðlægir krókburstar byrja á 5. burstalið og eru í tvöföldum röðum á 5.-15. lið. Framjaðar 2. og 3. liðar og afturjaðrar nokkurra öftustu liða útvíkkaðir í kraga. Kviðlægir krókburstar frá 1.-3. burstalið, alltaf í einföldum röðum.	<i>Rhodine</i> <i>Rhodine loveni</i> <i>Rhodine gracilior</i>	102 103
102.	Kagar með baklægri skerðingu. Kagar heilrendir á afturlíðum. Kagar óskertir, bugrendir á afturlíðum.			
103.	Án greinlegrar hausskifu (en með trektlaga afturenda). Með greinilega hausskifu og trekt eða skifu á afturenda.			104 106
104.	Trekt á afturenda heilrend, mjög skökk. Trektin nokkurn veginn regluleg, með mjóum sepum á röndinni.		<i>Petaloproctus tenuis</i> <i>Nicomache</i>	105
105.	<i>Nicomache</i>	Tveir öftustu liðir burstalausir. Aftasti liðurinn einn burstalaus.	<i>Nicomache lumbrialis</i> <i>Nicomache personata</i>	
106.	Trekt með raðsettum nöbbum á afturenda. Skáskifa á afturenda.		<i>Praxillella</i> <i>Maldanæ</i> →	107 108

107. Framendi hausskífu gengur fram í mjóa totu.
Framendi hausskífu endar í sljóum hnuð.

Praxillella gracilis
Praxillella praetermissa

108. Hausskífa ílöng með háalangfellingu, hliðarrendur með grunnar
skerðingar, afturrönd heil.
Hausskífa stutt og breið með lága fellingu, hliðarrendur með
djúpar skerðingar, afturrönd tökkuð.

Maldane sarsi
Asychis biceps

109. OWENIIDAE

- Pípur úr sandkornum o. fl. sem skarast eins og þakskífur. Framendi
endar í kögraðri himnu. Oftast tvö augu.
Pípur himnukenndar, með aðskildum kornum sem skarasst ekki.
Framendi án kögurs, ávalur. Engin augu.
Framendi með sepa, sívalur. Tvö augu.

Owenia fusiformis
Myriochele heeri
Myriochele oculata

110. OPHELIIDAE

- Engin kviðlæg renna. Stuttir, digrir ormar með snubbóttan afturenda.
(Tálkn frá 2. lið, vantar á öftustu 1-5 liði.)
Með kviðlæga rennu. Alllangir, rennilegir ormar með
mjóan afturenda.

111

111. Bolur greinist í 2 svæði. Kviðlæg renna undir afturbol. Tálkn
aðeins á afturbol, byrja nálægt 12.-15. burstalið. *Ophelia limacina*
Bolur skiptist ekki í svæði. Kviðlæg renna og tálkn (frá 2.
burstalið) ná alla leið fram. Afturendi skálar- eða
pípulaga.

Ophelina (=Ammotrypane)

112

112. *Ophelina*

- Tálkn vantar um miðbik bolsins. Afturendi myndar sívala pípu,
nokkru lengri en hún er breið. *Ophelina cylindicaudata*
Tálkn á öllum bolnum. Afturendi skeiðarlaga, opnast
niður.

*Ophelina acuminata (=Ammotrypane
aulogaster)*

113. PECTINARIIDAE

- Tennit þverfelling yfir framenda aftan við pálbursta. (Baklægir
burstar á 17 liðum, kviðlægir krókbürstar á 13 liðum.)

Pectinaria auricoma

- Slétt þverfelling aftan pálbursta. (Kviðlægir burstar á 12 liðum.)

114

114. Baklægir burstar á 15 liðum.
Baklægir burstar á 17 liðum.

Pectinaria koreni

Pectinaria granulata (incl.

P. hyperborea

115. AMPHARETIDAE⁺

- Paroðir baklægir krókar aftan við tálknin, og tennt þverfelling
þar fyrir aftan. Langir kviðlægir burstar á framliðum.

Melinna cristata

- Án krókapara og þverfellingar, engir langir kviðlægir burstar.

116

116. Munnangar nöböttir.
Munnangar sléttir.

117

118

117. Engir pálburstar. (11 frambolsliðir, 12 afturbolsliðir.)

Sabellides borealis

- Stórir pálburstar. (12 frambolsliðir, 12 afturbolsliðir.)

Ampharete acutifrons

118. Engir pálburstar. (11 frambolsliðir, 8 afturbolsliðir.)

Amage auricula

- Greinilegir pálburstar.

119

119. Litlir pálburstar. Baktotur 10. liðar liggja ofar en aðrar
baktotur og tengjast með garði yfir bakið. (12 frambolsliðir,
13 afturbolsliðir.)

Sosane gracilis (=Anobothrus g.)

- Stórir pálburstar. Baktotur allar eins. (14 frambolsliðir,
13 afturbolsliðir.)

Amphicteis gunneri

120.	SPIONIDAE		
	Fimmti liður umbreyttur, með stóra sérhæfða krókbursta.	<i>Polydora</i>	121
	Fimmti liður ekki umbreyttur.		126
121.	Kviðlægir krókburstar byrja á 8. lið. Kviðlægir krókburstar byrja á 7. lið.		122 123
122.	Einlit. Með dökkar þverrendur og flekki.	<i>Polydora antennata</i> <i>Polydora pulchra</i>	
123.	Stórir burstar 5. liðar enda í hárbrúsk. Stórir burstar 5. liðar yddir.		124 125
124.	Hárbrúskur á stórum 5. liðar burstum í grunnri laut á burstaendanum. Hárbrúskurinn á bungu á burstaendanum.	<i>Polydora quadrilobata</i> <i>Polydora caulleryi</i>	
125.	Stórir burstar 5. liðar með hliðartönn. Tálkn frá 7. lið. Stórir burstar 5. liðar án hliðartannar. Tálkn frá 8. lið.	<i>Polydora ciliata</i> <i>Polydora caeca</i>	
126.	Engin tálkn. Tálkn a.m.k. framan til.	<i>Spiophanes</i>	127 128
127.	<i>Spiophanes</i> Haus frambreiður, en án horna, með hnakkafálmara. Þríyddir krókburstar án hettu. Haus gengur fram í tvö horn, án hnakkafálmára. Tvíyddir krókburstar með hettu.	<i>Spiophanes kroyeri</i> <i>Spiophanes bombyx</i>	
128.	Haus endar í tveim hornum að framan. Án horna.	<i>Malacoceros (=Scolelepis)</i>	129 130
129.	<i>Malacoceros</i> Krókburstar þrítenntir, 20-25 á hverri kviðtotu. Ljós að framan, móleitur aftan. Krókburstar tvítenntir, 4-5 á hverri kviðtotu. Dökkleitur framan, ljós að aftan.	<i>Malacoceros vulgaris (=S. girardi)</i> <i>Malacoceros fuliginosa</i>	
130.	Tálkn vantar á fremstu 10 liði (karldýr þó með stakt tálknarpar á 2. lið). (Afturendi með 4 smánöbbóttta dausanga.) Tálkn á fremstu liðum.	<i>Pygospio elegans</i>	131
131.	Tálkn frá 1. eða 2. lið, aðeins á framhluta, ekki samvaxin baklægum fótblöökum. Tálkn á nær öllum liðum, yfirleitt meir eða minna samvaxin við baklægar fótblöökur.		132 136
132.	Framendi yddur, frammjór. Framendi ávalur, frambreiður.	<i>Aonides</i>	133 134
133.	<i>Aonides</i> Krókburstar tvítenntir, 20-30 tálknapör. Krókburstar þrítenntir, 10-11 tálknapör.	<i>Aonides oxycephala</i> <i>Aonides paucibranchiata</i>	
134.	Stór hnakkafálmari. 35-45 tálknapör. (Tálknin slétt, kynþroska dýr með æxlunarpoka milli kviðtotna frá ca. 25. lið.) Enginn hnakkafálmari. 4-12 tálknapör.	<i>Laonice cirrata</i> <i>Prionospio</i>	135

135. *Prionospio*
 Tálknin slétt, 6-12 pör.
 Fjögur tálknapör, 1. og 4. par fjaðurskipt.
- Prionospio cirrifera*
Prionospio steenstrupi⁺
136. Tálkn byrja á 1. lið. Hausinn upphleyptur í hrygg
 aftan til. 4 dausangar.
 Tálkn frá 2. lið. Oddur eða hnakkafálmari aftan á haus.
 Sepótt daustrekt.
- Spio filicornis sensu lato*⁺
Scolelepis (=Nerine)
137. *Scolelepis*
 Greinilegur hnakkafálmari. Krókburstar einyddir. Tálkn alveg
 samvaxin baktotum aftur á 50.-60. lið.
 Hnakki endar í odd. Krókburstar tvíyddir. Tálknendar
 lausir frá baktotum frá a.m.k. 25. lið.
- Scolelepis foliosa*
Scolelepis squamata (=N. c irritulus)
138. TEREBELLIDAE⁺
 Tálkn vantar.
 Með tálkn.
139. Kviðlægir krókar í einfaldri röð.
 Kviðlægir krókar í tvöfaldri röð (byrja á 2. lið). *Leaena abranchiata*
140. Krókar snúa allir eins. Vantar á frambol.
 Krókar snúa sitt á hvað (byrja á 7. lið).
- Polycirrus medusa*
Laphania boecki
141. Eitt fjórdeilt, miðlægt tálkn, með þverblöðum.
 Pöruð tálkn, ekki með þverblöðum.
- Terebellides stroemi*
142. Kviðlægir krókar í einfaldri röð. Tálknin úr stuttum, aðskildum,
 ógreindum öngum.
 Kviðlægir krókar í tvöfaldri röð. 1-3 einstofna tálknapör.
- Thelepus cincinnatus*
143. Kviðlægir krókar á löngu skafti.
 Kviðlægir krókar skaftlausir.
- Pista*
144. Tálkn trjálaga, 1 par.
 Tálkn mynda stofnlanga dúska, 2 pör.
- Pista magulata*
Pista cristata
145. Tvö tálknapör, tálknin greinótt.
 Þrjú tálknapör.
- Nicolea zostericola*
146. Tálknin greinast frá stuttum stofni í marga ógreinda anga.
 Tálknin marggreind frá löngum stofni (=trjálaga).
- Amphitrite cirrata*
147. 19 frambolsliðir með bursta.
 17 frambolsliðir með bursta.
- Amphitrite groenlandica*
148. Krókar mynda tvöfalda skaraða röð (eins og lokaður
 rennilás).
 Krókar í tvöfaldri óskaraðri röð (opinn rennilás).
- Eupolymnia nesidensis (=Polymnia n. n.)*
149. Krókar snúa neðri endum saman. Leðjupípa.
 Krókar snúa efri endum saman. Pípan sérkennileg: úr samlímdum
 sandkornum, greinótt í efri endann.
- Amphitrite affinis*
Lanice conchilega
150. SABELLIDAE⁺
 Kviðlægir burstar á frambol mynda röð stuttra, goggлага króka
 (avíkúler uncini) og stundum einnig röð hakabursta.
- SABELLINAE
- Kviðlægir burstar mynda einfalda röð langskeftra krókbursta.
- FABRICIINAE

151. SABELLINAE
 Baklægir burstar á frambol allir eins (vængfaldaðir hárburstar),
 engir spaðalaga burstar.
 Baklægir burstar frambols af 2 gerðum (vængjaðir burstar og
 spaðalaga burstar). *Sabellidae* 152
 153.
152. Geislar án augnblettar.
 Geislar með paraða augnbletti. *Sabella penicillus*
Sabella crassicornis (=S. fabricii).
153. Engir kviðlægir hakaburstar.
 Kviðlægir hakaburstar. *Laonome kroyeri*
Potamilla 154
154. Augu (í einfaldri röð) á nokkrum geislum.
 Engin augu. *Potamilla reniformis*
Potamilla neglecta (incl. *torelli*)
155. FABRIICINAE
 Krókburstar í löngum röðum, mynda næstum heila hringi um
 afturbol.
 Krókburstar afturbols í stuttum röðum. *Myxicola infundibulum* 156
156. Þrjú geislapör. Örsmáir ormar (styttri en 5 mm).
 Þrír afturbolsliðir.
 Meir en 3 geislapör, fleiri afturbolsliðir. *Fabricia sabella* 157
157. Djúp skál neðan á afturenda. Kviðlægir skildir
 greinilegir.
 Engin skál á afturenda, kviðskildir ógreinilegir.
 (5-11 geislapör, geislar enda í löngum þræði.) *Euchone duneri*⁺ 158
158. Kragi djúpt skert^u að neðan. Kviðskildir með örsmáum
 sepum.
 Kragi lítt skertur að neðan. Kviðskildir sléttir. *Euchone papillosa*
Euchone analis.
159. SERPULIDAE
 Pípan myndar reglulegan, flatan spíral, mjög lítil
 (þvermál ysta vindings minna en 5 mm). *SPIRORBINAE*⁺ (167)
 Pípan bein, sveigð eða óreglulega undin, venjulega stærri. 160
160. Lokan smávaxin, á stilk sem er eins og aðrir geislar. Örsmá
 tegund, pípurnar oftast margar og samflæktar. *Filograna implexa*
 Lokan á stilk sem er frábrugðinn öðrum geislum. 161
161. Lokan endar í þykki kalkplötu (oftast með 3 tönnum),
 lokustilkur með vængjum efst. Pípan allstór, þrístrend
 í þverskurði.
 Lokan sjaldan úr kalki, engir vængir á lokustilk. *Pomatoceros triqueter* 162
162. Lokurönd tennt.
 Lokurönd slétt. 163
 164.
163. Kítinbroddar mynda krans upp úr miðri lokunni. (Pípan
 sívöl, hlykkjótt eða snúin.) *Hydroides norvegica*
 Lokan slétt að ofan. Mjög stór tegund. Pípan breytileg,
 venjulega með 5 gróftennum hryggjum. *Serpula vermicularis*
164. Lokuplatan flöt að ofan, með túttulaga hnúð sem gengur
 inni í lokuna. Pípan gljáandi, svolitið gegnsæ, þrístrend
 og endar í 3 göddum að framan. *Placostegus tridentatus*
 Lokuplatan túttulaus. 165
165. Lokuplatan með miðlægt þykkildi. Pípan laus frá botni, sívöl
 og líkist lítilli filstönn (sbr. *Scaphopoda*, *Dentalium*). *Ditricha arietina*

Lökuplatan myndar næfurþunna skífu. Pípan botnföst,
lítill og þristrend.

Chitinopoma

166

166.

Lokan trektlaga, í beinu framhaldi af stilk. Framendi
pípu gengur út í óreglulega sepa, pípan oft útvíkkuð
til hliðana framan til.

Chitinopoma inflata (= *Microserpula* i

Lokan bikarlaga, skýrt afmörkuð frá stilk. Engir
separ o.s.frv. á framenda.

Chitinopoma groenlandica

(= *C. fabricii*)

Ath.

- + + Lykillinn nær ekki yfir allar íslenskar tegundir af ættinni eða ættkvíslinni.
Undanskildar eru tegundir sem vantar eða eru sárasjaldgæfar á grunnsævi, svo
og tegundir sem eru mjög torgreindar. Uppsjávartegundum og -ættum er sleppt.
- (167) Tegundir SPIORBINAE eru flestar torgreindar vegna þess hve svipaðar þær eru
útlits. Stúdentasmásjár duga oft ekki til að ákvarða tegund. Íslenskar
tegundir eru illa þekktar.

Íðorð eru notuð eins lítið og hægt er. Helstu íðorð eru skýrð á sérblaði.

Nokkur algeng samnefni eru gefin í svigum með = merki, einkum þau sem notuð eru
í Zoology of Iceland (Wesenberg-Lund 1951).

Nafngiftir og flokkun eru að mestu í samræmi við Day (1967), p.e.a.s. ættir og
ættkvíslir eru fremur yfirgripsmiklar.

Heimildir eru gefnar á sérblaði.

Íslenskir burstaormar.
Helstu handbækur og lyklar.

Day, J.H. 1967. A monograph of the Polychaeta of Southern Africa. Part 1. Errantia. Part 2. Sedentaria. Brit. Mus. Nat. Hist. Publ. 656. 878 b. (Lykill í allar ættir og ættkvíslir. Margar íslenskar tegundir.)

Ditlevsen, H. 1917. Annelids. Danish Ingolf Exped. 4(4):1-71. (Einkum djúpsjávarategundir.)

Fauchald, K. 1963. Nephtyidae (Polychaeta) from Norwegian waters. Sarsia 13:1-32. (Nephtys, góður lykill og lýsingar.)

Fauchald, K. 1977. The polychaete worms. Definitions and keys to the orders, families and genera. Nat. Hist. Museum Los Angeles County. Science Series 28:1-188. (Nýtt yfirlit með lyklum í ættkvíslir.)

Fauvel, P. 1923. Polychetes errantes. Faune de France 5:1-488.

Fauvel, P. 1927. Polychetes sedentaires. Faune de France 16:1-494. Librairie de la Faculte des Sciences. Paris. (Fauvel er ennþá undirstöðuverk og besta handbókin, gömul, vantar arktískar tegundir.)

Hartman, O. 1959. 1965. Catalogue of the polychaetous annelids of the world. Allan Hancock Foundation Occ. Pap. 23. 628 b. Supplement and index (1965). 197 b. (Skrá um allar þekktar tegundir til 1965.)

Hartmann-Schröder, G. 1971. Annelida, Borstenwürmer, Polychaeta. Tierwelt Deutschlands 58:1-594. (Nauðsynlegt yfirlitsverk, flestar norrænar tegundir, vantar atlantískar og arktískar tegundir, lyklar margir lélegir.)

Holthe, T. 1975. A simple key to the Northern European species of Terebellomorphe Polychaeta. 32 b. Universitetsforlaget. Oslo. (Einfaldur lykill og fremur ófullkominn, en nær til tegunda sem ekki eru í Fauvel og Hartmann-Schröder.)

Knight-Jones, P. & E.W. Knight-Jones. 1977. Taxonomy and ecology of British Spirorbidae (Polychaeta). J. mar. biol. Ass. U.K. 57:453-499. (Nýtt og traust yfirlit með nákvæmum lýsingum, en vantar ýmsar arktískar tegundir.)

Levinsen, G.M.R. 1884. Systematisk geografisk Oversigt over de nordiske Annulata, Gephyrea, Chaetognathi og Balanoglossi. Vidensk. Medd. dansk naturh. Foren. 1883:92-348. (Gamall lykill, en allgóður.)

Pettibone, M.H. 1963. Marine Polychaete worms of the New England region. 1. Aphroditidae through Trochochaetidae. U.S. Nat. Mus. Bull. 227:1-356. (Mjög greinargott verk, vantar fjölmargar íslenskar tegundir.)

Nelson-Smith, A. 1967. Catalogue of the main marine fouling organisms. 3. Serpulids. 79 b. OECD. Paris. (Auðveldur, einfaldur lykill, litmyndir.)

Sæmundsson, Bjarni. 1918. Bidrag til Kundskaben om Islands polychaete Börsteorme. Vid. Medd. dansk naturh. Foren. 69:165-241. (Miklar upplýsingar um lífshætti.)

Stöp-Bowits, C. 1948. Les Flabelligeriens Norvegiens. Bergens Mus. AArb. 1946/47. Naturv. rekke 2:1-59. (Lykill og lýsingar Flabelligeridae.)

Wesenberg-Lund, E. 1950. Polychaeta. Danish Ingolf Exped. 4(14):1-92. (Djúpsjávarteg.)

Wesenberg-Lund, E. 1951. Polychaeta. Zoology of Iceland 2(19):1-182. (Heildaryfirlit, nokkuð úreilt, vantar lykla og lýsingar.)

sept 1981

POLYCHAETA - BURSTAORMAR

Yfirlit um ættbálka og ættir, að mestu byggt á Fauchald (1977).

1. O. ORBINIIDA

Haus án útlima, 2 eða færri fremstu liðir burstalausir, engin frekari höfuðmyndun. Engir þreifarar. Kokið úthverfanlegt: möndulpoki (axial sac) eða kviðlægt vöðvaþykki. Fóttotur tvígreindar, allir burstar einfaldir: hárburstar, einfaldir krókar (þe broddar) og stundum kúst-yddir eða kvíslóttir burstar. --2(3) ættir:

F.1.1. ORBINIIDAE (=Aricidae)

Fóttotur hliðlægar á frambol, en(yfirleitt) allar baklægar á afturbol. Raninn þunnur, pokalaga.

Ósérhaefðir grafarar, éta leðju og grot.

Þrjár ísl. tegundir:

Naineris quadricuspida -alg. í grýttum fjörum.

Scoloplos armiger -mjög alg. á leirum, einnig dýpra; eggjapokar.
Orbinia (Phylo) norvegica -Selvogsbanki.

F.1.2. PARAONIDAE

Fóttotur allar hliðlægar. Stundum 1 fálmari á haus (Aricidea). Tálkn á nokkrum miðliðum.

Alg. tegundir á leðjubotni:

Aricidea jeffreysii (=suecica).

Paraonis gracilis.

(F.1.3. QUESTIDAE -Kokið ventralt, burstar sagtenntir. Etv er ættin oligochaet -kynkirtlar takmarkast við fáa liði.)

2. O. CTENODRILIDA

Örsmáir maðklaga ormar, vantar fóttotur. Raninn er kviðlæg vöðvaplata. Einfaldir (þe ósamsettir) burstar. --2 ættir:

F.2.1. CTENODRILIDAE -Burstar í 2 knippum.

F.2.2. PARERGODRILIDAE -Burstar í 1 knippi (1-2 burstar/knippi).

Sjávardýr, nema Parergodrilus (skógarbotnar í Miðevrópu).

3. O. PSAMMODRILIDA

Haus án anga (bifhárahringir á framenda). Langar baktotur með spjótum í miðhluta. Fóttotur tvígreindar. Burstar einfaldir. -1 ætt:

F.3.1. PSAMMODRILIDAE.

4. O. COSSURIDA

Haus án anga. Stakur miðbaklægur þreifarí upp úr framlið (venjulega nr. 3-6). Kok er kviðplata. Fóttotur mjög stuttar, tvígreindar, burstar einfaldir. -1 ætt:

F.4.1. COSSURIDAE

Ein íslensk tegund:

Cossura longocirrata -sums staðar alg. á leirbotni.

5. O. SPIONIDA

Haus vel afmarkaður, án paraðra fálmara en stundum 1 hnakkafálmari. Paraðir þeifarar með rennum, venjulega á mótum próstómíums og peri-stómíums, en stundum aftar og fleiri (Subordo CIRRATULIFORMIA). Kok miðlægt eða kviðlægt. Fóttotur ± proskaðar. Burstar ósamsettir. -- Skipt í 3 illa afmarkaða undirættbálka. --9 ættir.

(SO. SPIONIFORMIA)

F.5.1. APISTOBANCHIDAE

Framhluti digur en afturhluti mjór. Tvígreibindar fóttotur, sumar með sagtenntum sepum aftan við burstana (þe postsetal).

Ein íslensk tegund (strjál á leðjubotni grunnsævis):

Apistobranchus tullbergi (=Skardaria fragmentata E W-L).

F.5.2. SPIONIDAE

Mjög stór og útbreidd ætt. Langir, mjóslegnir ormar, tvígreibindar fót-totur, separ þráðлага (cirriform) eða blaðлага, en aldrei sagtenntir. Burstar einfaldir: hárburstar og 1-X tenntir krókar ± hettu.

Yfirborðssetetur. Íslenskar ættkvíslir eru: *Aonides*, *Laonice*, *Malacoceros* (=Scolelepis), *Polydora* (ath. sérhæfðir burstar á 5. lið), *Prionospio*, *Pygospio*, *Scolelepis* (=Nerine), *Spio*, *Spiophanes*. Á fjörum eru þessar helstar:

Malacoceros vulgaris -stórvaxin tegund í grófum sandi.

Polydora ciliata -harður botn og skeljar (borar).

Polydora quadrilobata -leðja.

Pygospio elegans -leðja, sandur.

Spio spp., leðja (3 torgreibindar tegundir).

F.5.3. MAGELONIDAE

Einkennilega flatur haus, þeifarar kviðlægir. (Kjarnalaus blóðkorn, haemerythrin.) 1 ættkvísl, í sandi, ekki fundin hér.

F.5.4. TROCHOCHAETIDAE

Fremstu fóttotur vísa fram með haus. Burstar: hárburstar, fjaður-burstar, broddar. Ein ættkvísl, ein íslensk tegund (strjál):

Trochochaeta (=Disoma) multisetosa.

F.5.5. POECILOCHAETIDAE

Stakur fálmari að framan og þrísepótt hnakkatæki (nuchal organ), 1-2 pör fálmanga á 1. lið. Fóttotur tvígreibindar, með skynfari milli greinanna. Hárburstar, fjaðurburstar og spjótbroddar. -2 ættkvíslir, ekki íslenskar.

F.5.6. HETEROSPIONIDAE

Stuttir frambolsliðir með löngum þráðлага tálknum. Mjög langir aftur-bolsliðir með burstaliði sem ná næstum kringum liðinn. -1 ættkvísl, ekki íslensk.

(SO. CHAETOPTERIFORMIA)

F.5.7. CHAETOPTERIDAE

Bolur skiptist í 2-3 sérhæfð svæði. Framhluti með eingreibindar fóttotur, annars tvígreibindar. Hárburstar og sérhæfðir broddar á 4. lið; kambkrókar á afturbolsliðum. -Frægt dæmi í kennslubókum er *Chaetopterus variopedatus*. Ein íslensk tegund (strjál):

Spiochaetopterus typicus.

(SO. CIRRATULIFORMIA)

F.5.8. CIRRATULIDAE

Sívalir ormar, fóttotur litlar eða vantar alveg, baklæg þráðлага tálkn. Preifarar eru eitt eða fleiri pör aftan við peristómum. Einfaldir hárburstar og broddar.

Helstu tegundir hér:

Cirratulus cirratus -sandfjörur, allstór.

Chaetozone setosa -sand- og leirbotn, smávaxin.

Dodecaceria concharum -borar í skeljar.

F.5.9. ACROCIRRIDAE

Djúpsjávarætt.

6. O. CAPITELLIDA

Haus án anga og þreifara. 1-2 burstalausir framliðir. Fóttotur tvigreindar. Kviðtotur mynda þvergarða á a.m.k. nokkrum liðum. Burstar einfaldir: hárburstar og krókburstar (rostrate uncini). --3 ættir:

F.6.1. CAPITELLIDAE

Mjóir og oftast litlir ormar. Krókburstar (yfirleitt á afturbol) með hettu. Rauðleitir ormar og minna á ánamaðka, setatur.

Alg. teg. á fjörum og mjög grunnu:

Capitella capitata

Heteromastus filiformis.

Dýpra:

Notomastus latericeus.

F.6.2. ARENICOLIDAE

Sandmaðkar. Langar, breiðar, sívalar baktotur. Krókar einfaldir með ógreinilegum tönnum. Greinótt tálkn á mið- eða afturhluta.

Mjög alg. teg. á hverskonar leirum:

Arenicola marina.

F.6.3. MALDANIDAE

Flestir tegundirnar eru með langa sívala liði (minna á bambus). Haus með paraðar hnakkagrófir og miðbaklægan kjöl. Oft sérhæfðar plötur á fram- og afturenda. Kviðlægir krókar án hettu.

Leðjuætur í fremur varanlegum pípum, oft ríkjandi á leðjubotni en óvíða uppi í fjöru. Oft torgreindar vegna þess að ormarnir detta í sundur. Meðal mjög algengra tegunda á grunnsævi eru:

Maldane sarsi

Praxillella praetermissa

Rhodine gracilior.

7. O. OPHELIIDA

Haus án anga og þreifara. Í mesta lagi einn burstalaus framliður. Fót-totur tvigreindar (stundum eingreindar). Allir burstar ósamsettir.

F.7.1. OPHELIIDAE

Fáir liðir, oft kviðlæg renna. Haus ± keilulaga, allir burstar eru hár-burstar (sléttir eða tenntir).

Þrjár gerðir: stuttir maðklaga, spindillaga, breiður frambolur og mjór afturbolur. Algengir í leðju/sandi á grunnsævi og neðst í fjöru: *Travisia forbesi* -í sandi.
Ophelina acuminata (=Ammotrypane aulogaster) -efst í leðju.
Ophelia limacina -strjál, blandaður botn.

F.7.2. SCALIBREGMIDAE

Stuttir digrir (eða langir) og oft útbandir framan til. Haus tvískiptur eða T-laga að framan. Fóttotur tvígreindar. Einfaldir hárburstar og forkburstar (sjaldan broddar). Oft djúpsjávarategundir.

Ein tegund algeng í leðju:
Scalibregma inflatum.

8. O. PHYLLODOCIDA

Obbinn af "Errantia", þó ekki Amphinomida og Eunicida. Amk 1 par fálmara á haus, þreifarar að framanverðu eða vantar. Kjálkar mest 2 pör, en vantar oft. Kok úthverfanlegt, alltaf vöðvamikið og sívalt. Fóttotur yfirleitt greinilegar og með spjótum (acicula) í amk einni grein. Þetta er tegundaflesti ættbálkurinn og því hentugt að skipta honum niður í undirættbálka.

SO. PHYLLODOCIFORMIA

Amk 2 pör af fálmurum (=4 eða 5 fálmrarar) og amk 2 pör af fálmöngum. Vantar þreifara, rani tannlaus, fyrstu fóttotur hliðlægar.

F.8.1. PHYLLODOCIDAE

Langir, mjóir, 4-5 fálmrarar, augu lítil eða engin, 2-4 pör af fálmöngum. Fóttotur venjulega eingreindar (sjaldan tvígreindar). Baktotta samanstendur af stuttum stilk og stórri blöðku (sjaldan með spjót eða einfalda bursta). Allir kviðtotuburstar samsettir.

Oft þarf að vanda mjög söfnun, einkum svæfingu, phyllodocid orma, ma til þess að fá ranann til þess að hverfast út.

Algengar fjöru- og grunntegundir:

Eteone longa -leirur og leðjubotn, *E. spetsbergensis* og *E. barbata* við N.-land.

Phyllococe maculata -grýttar og blandaðar fjörur; *P. citrina* og *P. groenlandica* eru stórvaxnar tegundir í þara.

Eulalia viridis -grýttar fjörur, *E. bilineata* og *E. sanguinea* dýpra.

F.8.2. ALCIOPIDAE

Gegnsæjar uppsjávarategundir. 5 fálmrarar + 1 par mjög stór augu. 3-5 pör fálmanga. Eingreindar fóttotur með blöðkulaga bak- og kviðanga, burstar einfaldir eða samsettir.

F.8.3. LOPADORHYNCHIDAE

Stuttir uppsjávarormar. 4 fálmrarar og 1 par lítil augu, 2-3 pör fálmanga. Eingreindar fóttotur með þráðлага bak- og kviðanga. Samsettir burstar, en oft ummyndaðir broddar framan til.

Ein tegund sjalgæf sunnan við land:
Lopadorhynchus brevis.

F.8.4. PONTODORIDAE

Litlir mjóir uppsjávarormar. 4 fálmara, lítil augu, 2 pör fálmanga. Mjóar langar eingreindar fóttotur, langir bakangar, samsettir burstar. Ein ættkvísl.

SO. APHRODITACEA

0-3 fálmrarar, 1 par fálmanga, langir kviðlægir þreifarar. Rani út-hverfanlegur, með 0, 2 eða 4 kjálka. Fyrsta fóttotupar veit fram. Flokkunin hér er breiðari (ihaldsamari) en sú sem Fauchald notar, ættir samsvara yfirættum Fauchalda, undirættir ættum.

F.8.5. APHRODITIDAE

Bakangar og hreisturskildir skiptast á amk á hluta skrokksins. Baklægir burstar sívalir (mjóir eða digrir). Haus ekki samvaxinn við 1. burstalið.

SF.8.5.1. Aphroditinae

Flatvaxnir, 1 fálmari, rani með 0 eða 2 kjálka, allir burstar einfaldir, oft fíltburstar og skutulburstar. -Tvær áberandi en strjálar tegundir á landgrunninu:

Aphrodita aculeata -með fílt: flæðarmús.

Laetmonice filicornis -án fílts.

SF.8.5.2. Polynoinae

Flatvaxnir. 1,2 eða 3 fálmrarar, fjórir kjálkar, vantar fílt og skutulbursta. Ýmsar algengar fjöru og grunnsævistegundir á hörðum og blönduðum botni:

Lepidonotus squamatus

Gattyana cirrosa

Harmothoë imbricata, *H. extenuata*, *H. nodosa* o.fl. tegundir (stór og erfið ættkvísl).

SF.8.5.3. Polyodontinae

Flatvaxnir, 2-3 fálmrarar, miðfálmari (0-1) baklægur eða afturúr haus. 4 kjálkar. Allir burstar ósamsettir. Spunakirtlar. Strjál tegund á landgrunninu:

Panthalis oerstedii.

SF.8.5.4. Pholoidinae

Sammiðja hringir á hreisturskjöldum, 1 miðlægur fálmari, 4 kjálkar. Kviðburstar samsettir, bakburstar ósamsettir.

SF.8.5.5. Eleupethinae (=Pareulepinae)

2 fálmrarar, 4 kjálkar, hreisturskildir á öllum afturliðum. Allir burstar ósamsettir. Kviðlæg spjót með hamarlaga enda.

SF.8.5.6. Sigalioninae

1-3 fálmrarar, 4 kjálkar. Hreisturskildir á afturbol eru paraðir og á hverjum lið. Kviðburstar samsettir, bakburstar einfaldir. Algengar tegundir á mjúkum botni, oft langir ormar.

Pholoë minuta -afar alg. í leðjufjörum.

Sthenelais spp. og *Leanira tetragona* dýpra.

F.8.6. PALMYRIDAE

Ekkert hreistur, flatir bakburstar (þe pálburstar, paleae) sem þekja bak. Kviðburstar samsettir.

SF.8.6.1. Chrysopetalinae

3 fálmrarar, bakburstar í þvergörðum, kviðburstar samsettir.

SF.8.6.2. Palmyrinae

1 fálmari, bakburstar í knippum.

F.8.7. PISIONIDAE

Ekkert hreistur. Fóttotur ≠ eingreindar, haus á kafi í 1. lið eða á milli liða. Sjaldgæf (lítill) tegund í fjöru:

Pisione remota.

SO. NEREIDIFORMIA

Amk 1 par fálmara, amk 1 par fálmanga, stuttir þreifarar (oft tvíliða). Úthverfanlegt kok, 0 eða 1 par kjálka, stundum aukatennur. Fyrstu fóttotur til hliða.

F.8.8. HESIONIDAE

Illa skilgreind ætt. Oft stuttir og flatvaxnir. (0)-2-3 fálmrarar, 2(0) tví eða þríða þreifarar, 2-8 pör fálmanga, með eða án kjálka. Fóttotur ein- eða tvígreindar, en baktotur alltaf littlar í samanburði við kviðtotur. Bakangar langir og mjóir. Kviðburstar samsettir, bakburstar engir eða einfaldir. Strjálar tegundir:

Nereimyra (=Castalia) punctata -harður botn, fjara.

Kefersteinia cirrata.

Microptalmus aberrans -leirbotn.

F.8.9. PILARGIDAE

Borðalaga eða sívalir. (0)2-3 fálmrarar. Einfaldir eða tvíliða þreifarar. (0)2 pör fálmanga. Tannlaus rani. Tvígreindar fóttotur en baktotur smáar. Burstar einfaldir, vantar stundum bakbursta.

Otopsis longipes -djúptegund.

Synelmis klatti -Selvogsbanki.

F.8.10. SYLLIDAE

Venjulega fremur litlir ormar. 3 fálmrarar og ósamsettir (stundum samvaxnir) þreifarar. 2 pör fálmanga. Rani með 1 tönn, saghring, eða ótenntur. Nær allir með kirtlamaga. Fóttotur ósamsettir. Bakangar venjulega áberandi, burstar ósamsettir eða samsettir.

Fjórar undirættir. Tegundir oft torgreindar:

SF.8.10.1. *Autolytinae* -vantar kviðanga.

Autolytus o s frv.

SF.8.10.2. *Exogoninae* -litlir, þreifarar samvaxnir meir en að hálfu.
Exogone, *Sphaerosyllis*, *Brania*.

SF.8.10.3. *Eusyllinae* -þreifarar samvaxnir í grunninn, bakangar ± sléttir.
Eusyllis.

SF.8.10.4. *Syllinae* -þreifarar ósamvaxnir eða vantar, bakangar liðaðir.
Syllis o s frv.

F.8.11. CALAMYZIDAE

Ein tegund -sérhæfður sníkill í *Amphicteis gunneri*.

F.8.12. NEREIDAE

2(1) fálmrarar, tvíliða þreifarar. 2 eða 4 pör fálmanga. Rani með kjálkapari og oft tannörðum. Fóttotur næstum altaf tvígreindar, venjulega samsettir separ og baklægir og kviðlægir angar. Burstar samsettir eða ósamsettir, broddlaga eða sigðлага.

Algengar tegundir:

Nereis diversicolor -árósar, leðja.

Nereis virens -innfjarða, leðja.

Nereis pelagica -grjótfjörur.

Ceratocephale loveni -landgrunnið.

F.8.13. ANTONBRUUNIDAE

Ein tegund, inni í samloku.

SO. GLYCERIFORMIA

Tvō pör fálmara, vantar þreifara og fálmanga. Rani með 0 eða 4 kjálka, eða hring tanna. Fremstu fóttotur út frá hlið.

F.8.14. GLYCERIDAE

4 kjálkar. Fóttotur allar tvískiptar eða allar óskiptar. Kviðburstar samsettir, bakburstar engir eða einfaldir. Ein ættkvísl hér, algengasta tegundin á grunnsævi er:

Glycera capitata.

F.8.15. GONIADIDAE

Smátenntir (hringur tanna). Kviðtotur einfaldar framan, tvöfaldar aftan til. Kviðburstar samsettir, bakburstar einfaldir. Algeng tegund á grunnsævi:

Goniada maculata.

F.8.16. LACYDONIDAE

Vantar tennur, fremstu fóttotur ein- eða tvídeildar, fóttotur annars tvídeildar. Kviðburstar samsettir, bakburstar ósamsettir. Oft taldir skyldir Phyllodocidae.

Phyllodocidae incertae sedis:

F.8.17. IOSPILIDAE

Uppsjávardýr. Vantar fálmara, með 2 stutta þreifara. Fóttotur einfaldar, burstar samsettir.

F.8.18. NEPHTYIDAE

Langir, ferstrendir í þversniði. Eitt par fálmara og eitt par mjög stuttir þreifarar (líta eins út, þe 2 "fálmara" pör). Eitt kjálkapar. Tvískiptar fóttotur með miklum sepum, yfirleitt tálkn á milli sepanna. Allir burstar einfaldir. Nokkrar algengar en seingreindar tegundir:
Nephtys spp.

F.8.19. SPHAERODORIDAE

2-6 fálmrarar, 1 par fálmanga. Rani tannlaus. Einfaldar fáttotur með einfalda eða liðskipta bursta. Tvar eða margar raðir af kúlulaga vörtum á baki. Strjálar tegundir í þara:

Sphaerodorum gracile (=Ephesia gracilis)
Sphaerodoridium minutum.

F.8.20. TOMOPTERIDAE

Uppsjávarormar, gegnsærir, flatir. Haus samvaxinn 2 fremstu liðum; 2 fálmrarar. Tannlaus rani. Annar liður fullorðinna dýra með langa fálmanga og spjót. Engir burstar. Fóttotur tvískiptar, með langa grunnnhluta og stuttar blöðkur.

F.8.21. TYPHLOSCOЛЕCИDAE

Gegnsærir uppsjávarormar. Haus án anga, en með stórar hnakkablöðkur. 2 pör fálmanga. Rani ótenntur. Fóttotur einfaldar, bak- og kviðangar blaðlaga, burstar ósamsettir.

9. O. AMPHINOMIDA

Haus afmarkaður, hnakkafálmari, 1 eða fleiri fálmrarar. Rani með kviðlæga úthverfanlega þjalplötu, engir kjálkar. Fóttotur greinilegar, með

greinótt tálkn, amk á sumum liðum. Kalkburstar, holir. Tvær ættir, oft taldar undirættir einnar ættar, Amphinomidae.

F.9.1. AMPHINOMIDAE

1-5 fálmrarar, með preifara. Burstar í knippum. Tálkn í greinóttum knippum. Suðrænar tegundir. Ein strjál tegund hér:
Paramphinoe pulchella.

F.9.2. EUPHROSINIDAE

1 par fálmara, engir preifarar. Kviðburstar í knippum, bakburstar og greinótt tálkn saman í þvergörðum. Nokkrar hérlendar tegundir, ma:
Euphosine borealis.

10. O. SPINTHERIDA

F. SPINTHERIDAE

Flatir, kringlöttir. Minna á Amphinomida, en (1) sérkennilegur, sívalur rani, (2) kviðburstar eru samsettir krókar. Útsníklar á svömpum:

Spinther spp.

11. O. EUNICIDAE

Afmarkaður haus með eða án anga. Úthverfanlegt, kviðlægt vöðvakok. 1 eða fleiri kjálkapör. Fóttotur með þroskaðar kviðtotur og litlar baktotur.

F.11.1. EUNICIDAE

2-5 pör hliðarkjálkar (maxillae) og venjulega 1 par neðri kjálkar (mandibles).

SF.11.1.1. Onuphinae -2 andlits- og 5 hnakkafálmrarar.

Onuphis (Nothria) conchylega

Hyalinoecia tubicola

SF.11.1.2. Eunicinae -1-5 hnakkafálmrarar (allt að 2 m langir)

Eunice pennata o fl

(Palola)

SF.11.1.3. Lumbrinerinae -engir fálmrarar, en stundum 1-3 hnakkasepar.

Stuttar eða engar fóttotur. Erfið ættkvísl en algeng:

Lumbrineris spp.

SF.11.1.4. Iphitimnae -1 par andlitsfálmrarar.

SF.11.1.5. Arabellinae -líkir Lumbrinerinae, munur á kjálkum, oft sníkjudýr (sem ungvíði) í polychaeta eða echinaria.

SF.11.1.6. Lysaretinae -1-3 hnakkafálmrarar, stórir bakangar. Annars svipaðir Lumbrinerinae.

SF.11.1.7. Dorvillinae -2 pör fálmrarar, margsamsettir kjálkar, litlir.

Dorvillaea caeca -leirbotn.

Ophryotrocha puerilis -fjörur.

F.11.2. HISTRIOBDELLIDAE

5 fálmrarar, einfaldir kjálkar. Vantar mest útlimi. Sníkjudýr á tálknum krabbadýra.

F.11.3. ICHTHYOTOMIDAE

1 fálmari, 1 par kjálkar. Með fóttotur. Sníkja á fiskum.

12. O. STERNASPIDA
F. STERNASPIDAE

Ummynndaðir kviðburstar að aftan mynda paraðar plötur. Kok úthverfanlegt, 3 fyrstu liðir innhverfanlegir. Tálkn aftast. Ein tegund hér, algeng innfjarða á leðjubotni:

Sternaspis scutata.

13. O. OWENIIDA
F. OWENIIDAE

Haus samvaxinn fremstu liðum, raninn er vöðvapla, þéttstæðir, tvítenntir kviðburstar.

3 algengar tegundir á mjúkum botni:

Owenia fusiformis

Myriochele oculata

M. heeri.

14. O. FLABELLIGERIDA

Framendi getur dregist inn í fremstu liði.

F.14.1. FLABELLIGERIDAE

Yfirleitt sívalir, húð vörtótt, pró- og peristómum geta dregist inn í munninn. Tálkn á peristóm. Bakburstar yfirleitt með hringi. Oft baktir sandi, eða í fastri slímpípu (*Flabelligera*). Chlorocruorin í blóði.

Algengar tegundir:

Brada inhabilis, *B. villosa* -leðja.

Flabelligera affinis -blandaður botn, fjörur.

Diplocirrus spp., *Pherusa spp.*

F.14.2. POEOBIIDAE

Ein tegund pokalaga uppsjávar orma.

15. O. FAUVELIOPSIDA

Pró- og peristóm án anga. Rani með kviðlæga vöðvaplötu. Tvískiptar fóttotur, einfaldir burstar. Litt þekktar djúpsjávartegundir.

16. O. TEREBELLIDA

Haus án anga, peristóm með átanga, kok með kviðlæga vöðvaplötu. Venjulega amk 1 tálknpar (stöku sinnum án tálkna). 5 ættir.

F.16.1. SABELLARIIDAE

Bolurinn skiptist í 3 svæði, aftasti hlutinn er mjór og burstalaus. Burstar fremsta burstaliðar mynda loku. Ýmsar tegundir mynda þétt sambýli -rif.

F.16.2. PECTINARIIDAE

Bolur þrídeildur, aftast er plata (scaphe). Pálburstar þvert yfir framenda. Kramarhúslaga pipur úr samliðum sandkornum.

Pectinaria granulata o fl.

F.16.3. AMPHARETIDAE

Bolur tvískiptur. 2-4 pör slétt einföld tálkn. Oft pálburstar (td Ampharete) eða krókar (*Melinna*). Munnangar dragast inn í munn.

Margar tegundir, strjálar nema *Melinna* og *Sabellides*:

Ampharete acutifrons -algeng innfjarða.

Sabellides borealis -alg. í fjörðum norðanlands.

Melinna cristata -dýpra.

F.16.4. TEREBELLIDAE

Bolur tvískiptur. (0)1-3 tálknapör, oft greinótt. Munnangar margir, fyrirferðarmiklir og dragast ekki inn í munninn.

Tvær tegundir mjög algengar í þara:

Nicolea zostericola
Amphitrite cirrata.

Aðrar algengar tegundir á grunnsævi eru ma:

Polycirrus medusa
Laphania boecki
Thelepus cincinnatus
Lanice conchylega.

Terebellides stroemi -stundum talinn sérætt- 1 fjórdeilt tálkn.

F.16.5. BOGUEIDAE

Vantar munnanga, annars eins og Terebellidae. Djúpsjáavarormar.

17. O. SABELLIDA

Haus litill, samvaxinn peristóm sem er yfirleitt með stóra tálknkrónu (geislatrekt). Meðal bursta á frambol eru knjábeygðir og vængfaldaðir hárburstar og kviðlægir krókar; á afturbol eru krókarnir baklægir en hárburstar kviðlægir.

F.17.1. SABELLIDAE

Bolur sívalur og sléttur, fáir frambolsliðir, fáir-margir afturbolsliðir. Flestar tegundirnar í pípu sem er úr. ýmsum efnivið, en ekki kalki. Yfirleitt botnsætnar tegundir, þær smæstu (*Fabricia* o fl) yfirgefa oft pípurnar og synda þá aftur á bak (augu á afturenda). Eitt aðalgreiningar-einkenni ættarinnar er sköpulag frambolskróka (acicular þe beinir; eða avicular þe fuglslaga eða Z-laga), svo og hvort sn fylgiburstar eru fyrir hendi í röð framan við krókaraðir á frambol.

SF.17.1.1. *Sabellinae* -fuglslaga frambolskrókar, með eða án fylgibursta.

Algengar tegundir:

Potamilla reniformis -ríkjandi með öðu á hörðum botni.
Laonome kroyeri -leðja.
Sabella spp. -strjálar en stórvaxnar (áberandi) tegundir.

SF.17.1.2. *Fabriciinae* -beinir frambolskrókar, án fylgibursta:

Fabricia sabella -oft ríkjandi í ormaskán á fjörum.
Chone spp. og *Euchone* spp. á leirbotni.

F.17.2. CAOBANGIDAE

Líkjast sabellidum, stuttir ormar með 3 geislapör í tálknkrónu. Meltingar- vegur U-laga, endaparmur opnast baklægt framan til á bol. 1 ættkvísl, yfirleitt í ferskvatnsskeljum.

F.17.3. SABELLONGIDAE

Líkist sabellidum en vantar alveg tálknkrónu. Ein tegund -eitt eintak fundið við vesturströnd Mexikó.

F.17.4. SERPULIDAE

Frambolur með sérstakri himnu, einn geisli myndar oft loka, í kalkpípum (kalkpípuormar).

SF.17.4.1. *Serpulinae* -pípan óregluleg, bolur jafnhliða. Algengar ásætur:

Chitinopoma groenlandica
Hydroides norvegica
Pomatoceros triqueter
Placostegus tridentatus